

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Dagbøger

Peder Jakobsen

skolelærer i Fjeldsted

f. 3-1-1779 - d. 8-9-44

(157) d. 22/1 46. Fortalen til Pastor J. Junges nordsjællandske Landalmues Character, Skikke, Meninger og Sprog med en nordsjællandsk Ordbog er saaledes:

Man læser tidt nok, hvorledes Bonden bør være; her seer man derimod hvorledes han er, eller i det mindste forekommer mig at være. Skulde nu min Skildring ikke være rigtig, tager jeg med Rolighed imod grundige Udsættelser; thi disse skade jo dog kun een, men kunde maaskee være til Fordeel for mange. Dog, saameget kan jeg sige, at jeg stedse er gaaet frem efter denne vistnok rigtige Regel: the know ledge of men is to be derived from history, combined with what passes immediately under our eyes. Maaske vil man her og der opdage nogle Modsigelser; men Mennesket er jo en idelig Modsigelse

(158) af sig selv. Der findes vel og adskillige Eposoder og endeel gamle gothiske Prydelser; men hvorfor skulde man ikke heri ligesaavel undskylde Skribenten, som Maleren, der og gjerne henkaster paa sit Landskab baade levende Figurer og Ruiner, for at oplive det Hele og for stedse at give Imaginationen noget at bestille. Maaskee kan og nogle af hine give Bidrag til Magiens eller, som omtrent er det samme, Overtroens Historie. Jeg har rigtignok læst Prof. Tiedemanns kronede Priisskrift om denne Materie, men jeg har kun fundet saare lidt deraf anvendeligt for mig; thi det er gaaet denne store Mand, som flere: Han har havt mange Bøger omkring sig, men ikkun faa

(159) magieovende Folk. Jeg har derimod mange Folk omkring mig, men ikkun faa Bøger. Jeg har vel undertiden givet min Phantasie et friere Spillerum maaskee have og nogle momentane Luner hist og her ind-sneget sig, men det er nu saa, jeg kunde ikke skrive anderledes. De Gjenstande, som jeg havde for Øine, vare desuden selv heel originale og det var jo overalt i den almindelige Folkecharacter, at man finder de rette halve Luner, ligesom hiin nærmer sig mere og mere til Grændselinien imellem Mængde og Adel, saa forsvinde og disse, indtil de omsider afvexle med pyntet Stivhed. Dog ondt skulde det gjøre mig, om jeg nogensteds har fornærmet enten Sandhed eller Dyd eller Religion; thi disse ere Gjenstande, for hvilke jeg føler en uindskrænket Høilagtelse. Vel er mit Sprog den gamle Verdens.

(160) men jeg skriver som Bonde om Bonden, og uagtet han stedse bliver min Ven, saa var han dog aldrig et Mønster enten paa Fiinhed eller Skarpsindighed: endog Plato og Cicero tale om ham som Bonde, og Horatius roser Landet, men ikke min Avlskarl. Foresten taler jeg ikkun her om Bondealmuen; det er alt en Diameter til hvilken den Kreds, som her omgiver mig, snart mere, snart mindre nærmer sig. Naar man karakteriserer et Folk, maae man skrive saaledes, at om ikke alle, saa dog de fleste kan føle sig trufne, men ingen sige: det er mig. Af det hele vil ellers adskillige democratisksinde

(161) Forfattere kunne see, at Bonden ikke er moden til at tage Deel i Statssager, end ikke i Bestyrelsen af hans eget borgerlige Vel; han vil egentlig udgjøre Legeme i Staten, til Aand er han efter sin Bestemmelse ligesaa lidt skakket, som den Appenzeller, osv. Held Staten! om den Aand, som styrer dette svære Legeme, maatte mere og mere gøres opmærksom paa Ting, der og kunde tjene til dets Sundhed, og vel mig! om jeg bidrog dertil.

d. 23/1 46. Idag fik Moder Brev fra Hanne, der handler om, at hun ikke, saaledes som aftalt havde været imellem Dem, som kommer til Broder P. Oest i Svendborg til Maidag førstkomende. Paa Moders Begjeringen svarede jeg hende (H) paa Brevet og lovede hende, (162) at dersom hun ikke kunde blive hos Oncle i Kjerteminde og ikke komme til P., saa vilde jeg dele Skjebne med hende saalænge jeg kunde.

Idag d. 27^d Januar erholdt jeg følgende Brev fra Hr. Kjøbmand Urban Hansen:

Hrr M Jacobsen Fjelsted

Odense d. 25^d Januar 1846.

Ifølge behageligt Forlangende af 21^d dennes har jeg herved Fornøielsen at tilstille dem 4te Kaffe 4te Candis, lidt Harpix, 2 Stænger Lak, 4 bundt Svovlstikker for deres ærede Regning noteret, og endvidere for Skolekassens Regning: Blækpulver 4te, 12 St Blækglas, er lidet større end nogle tidligere bekommet, og kan ei sælges under 6 pr. St, men maaske det nok kan gaae an, iligemaade "lidt Kride", $\frac{1}{2}$ Riis Concept, 6 St Blyanter, samt fra Helm Petersen ligeledes for Skolens Regning, 1 Riis Papiir og nogle Bøger. Idet jeg venligt takker for denne deres Opmærksomhed imod mig, beder jeg mig fremdeles ved lignende Leiligheder godhedsfuld erindret.

Urban Hansen.

(163) d. 27/1 46. For fuldkommen at blive restitueret vil mine Frender og Venner, at jeg ikke maae befatte mig med Underviisningen i Skolen i et $\frac{1}{2}$ Aar. Broder Jacob anseer det for at være aldeles nødvendigt og skrev til Præsten desangående i Søndags. En Hjælpe-lærer skal saaledes beskikkes mig og constitueres i bemeldte Tid. Jeg var selv i Eftermiddag hos Pastor Galthen, og Skolen skal indtil videre hæves.

d. 29/1 46. Idag har jeg synes mig været fuldkommen vel igjen, Gud skee Tak! Jeg har sylsetsat mig med flere Ting, og jeg synes at have faaet dobbelt Lyst til at gavne og nytte. Et Brev fra Fætter Andersen, der nu er Lærer i Assens, erholdtes. For en 8 Dage afsendte jeg et til ham, men som han ikke havde bekommet. For Moder har jeg skrevet en Ansøgning til Direction for den

Lundegaardske Stiftelse, den skal adresseres til Bispecontoret, naar den først er bleven anbefalet af Hrr Pastor Galthen.

(164) Capitelstaxt for Fyens Stift pro 1845 Aars Afgrøde:

Rug ...	1 Td.	5 Rld	3	15
Byg ...	1 do	4 Rld	"	9
Havre .	1 do	2 Rld	5	8

En Skrivelse fra Provst Seidelin, som jeg fik ihænde igaar henne hos ov. Hans Jørgensen, lyder saaledes:

"I Gjensvar paa de til mig af Huusmændene i Fjelsted i Anledning af den hermed tilbagefølgende Repartitionsliste stillede Spørgsmaal meldes:

Efter den under 10 Mai 1831 approberede Skoleplan for Fjelsted og Harendrup Sogne tilkommer Skolelærerne i Fjelsted følgende gamle Degne-Indtægter i Korn

7 Td $\frac{1}{2}$ Skp. Rug
5 Td $5\frac{1}{2}$ Skp. Byg
1 Td 2 Skp. 3 f Boghvede.

Ifølge Anordningerne skulle de Districtsbeboere, som før end 10de Mai 1831 have udredet dette Degnekorn fremdeles svare samme

(165) og kun hvad der derefter mangler i den reglementerede Lønning maa reparteres paa Skoledistrictets Hartkorn. - Ere de Gaarde og Steder, som fra Arilds Tid have erlagt dette gamle Degnekorn bleven udstykkede og Parcellerne enten ere blevne bebyggede eller henlagte til forhen jordløse Huse saaledes at ingen Hovedparcel hæfter for den udstykkede Gaards Udgifter, da maa ingen saadan Parcellist svare det ham paahvilende Degnekorn med mindre Maal end 1 Fdkr.; dog naar der paa en saadan Parcellist foruden det gl. Degnekorn tillige repareres Skole- eller Tillægskornet, da maa, efter Cancellie-Skrivelse af 22 Apr. 1845, begge Ydelser lægges sammen og naar de begge sammenlagte ikke udgjøre et fuldt Fkar, bør han dog alligevel erlægge et saadant, men ikke et fuldt Fkar af hvert Slags.

(166) Hvad derimod det reglementerede Skolelærerkorn in natura, der repareres paa Hartkornet angaaer, da gjelder denne Bestemmelse om fælde Fdkar af de smaa Parceller altsedes ikke, men her maa leveres Brækfdkr efter Hartkornets Størrelse.

Kan nu hverken Skolelærer eller Sogneforstander skab gjøre Rede for hvilke Gaarde og Steder Udredelsen af det gl. Degnekorn paahviler, hvilket dog synes besynderligt, da Qvantiteten af samme i Aaret 1831 er bleven saa nøiagtig opgivet, da bliver der intet andet for end, som her er skeet paa medfølgende Ligning, at reparere alt det Skolelæreren tilkommende Korn paa Hartkornet, men

da hele Ydelsen i saa Fald betragtes og udredes som reglementeret Skolekorn, bliver Følgen heraf, at slet Ingen af de smaa Parcellister kan tilpligtes at levere mere end det paa den reparterede

(167) Brøk Fdkr., og Læreren ligger saaledes et Tab i Henseende til det ham tilkommende gl. Degnekorn, som han er berettiget til at oppebære med fulde Fkr selv hos de mindste af de omskrevne Parcellister; men han maa finde sig i at lide dette Tab, saalænge han ikke kan paavise og med ældre Lister eller Indkomstbøger godtgjøre, hvilke Gaarde og Steder der fra ældre Tider have leveret hiint gl. Degnekorn. Det staaer imidlertid til Sogneforstanderskabet og Districtet om de paa en eller anden Maade ville erstatte Læreren dette Tab i hans lovlige Indkomst.

Dreslette 5 Jan. 1846

Seidelin

S. T.

hrr Pastor Galthen, som ville behage at modtage Repartitionen og meddele vedkommend Huusmænd Foranførte.

(168) Foranførte Skrivelse fra Provst Seidelin har, kan jeg nu forstaae, foranlediget efterfølgende fra Sogneforstanderskabet:

"Da det er Sogneforstanderskabet meget magtpaaliggende, at faae Underretning om hvilke Gaarde og Steder i Fjelsted Sogn det gamle Degnekorn paahviler og det ikke veed hos Nogen at faae denne Underretning bedre og nøiagtigere end hos Dem, anmodes De herved om at meddele os Samme..

Sogneforstanderskabet for Fjelsted og Harendrup

d. 30 Januar 1846

E Galthen, Hans Jørgensen, Peder Møller,
Peder Larsen, Christoffer Mikkelsen, Anders Andersen

S.T.

hrr Skolelærer og Kirkesanger Jacobsen"

Jeg er noget tvivlrådig om, hvorledes jeg skal tage paa dette, og hvad jeg skal svare Sogneforstanderskabet.

(169) 6/2 46. Igaar var jeg i Middelfart og talte med hrr doctor Toxverd. Han tilraadte mig at blive ved med at bade Hovedet som hidtil hver Morgen og Aften med koldt Vand. - Idag skrev jeg saaledes til Sogneforstanderskabet:

Fjelsted Sogns Sogneforstanderskab har under 30te f. M. anmodet mig at give det Underretning om hvilke Gaarde og Steder heri Sognet det gl. Degne- og Skolekorn paahviler. Som Følge heraf skal jeg ikke undlade tjenstligt at tilmelde det, at bemeldte Degne- og Skolekorn paahviler alle Gaarde, Steder og Huse heri Sognet, der have contribueret Hartkorn - Bønderne paa Billesballe Grund und-

tagne. Anbefalende mig til Sogneforstanderskabets Protection udlæder jeg ikke ved denne Leilighed ærbødigt at erindre og bede det om, at, naar det behandler Sager Skolevæsenet vedkommende, det da ikke - saaledes som Tilfældet ofte synes at være - vil tabe min (170) Interesse af Sigte. Thi med god Grund maa jeg vel antage - hvad de respective Medlemmer vist ogsaa vil erkjende - at De af alle Sognets Beboere nærmest bør være mit Forsvar, og i Dem skulde jeg aldrig have mine Antagonister, der reise Modpartier og søge enten directe eller indirecte at tilføie mig Tab.

MJacobsen.

I den gl. deliberationsprotocole Pag 203 findes:
Den 4^d Mai 1829 vare Commissionsmedlemmerne samlede i Skolen, og blev da Plan lagt til Indførelse af den gymnastiske Underviisning. Skolelæreren overlod til Zvelsesplads 900 4 Alen af sin Toft Østen for Skolen, og tilstod Commissionen ham herfor 4 Rld Sedler Godtgjærelse, da det var i den bedste Deel af hans Jord, at Pladsen blev udlagt.

P.J.Junge H. Syberg. Christoffer Mikkelsen Ole Hansen

(171) Her er hverken Helvede eller Hammerig til her paa Jorden, her er ikke andet end Veir. Dersom Du tør lukke din Mund, saa kan Du sagtens leve,

Tilliden til Gud!!

19/2 46. Iaftes var Runge og jeg nede i Tyllested Mølle. Det er nogle snurrige gl. Folk Mølleren og Møllekonen. Han er vistnok meget godmodig og brav.

Ved salig Peder Andersens Kiste den 24^d April 1844 holdt jeg efter Enkens Anmodning efterstaaende sørgende Ord: "Som Tak til den sal. Hensovede for hvert Beviis han har givet mig paa Venskab, for hver Time, han saa velvilligen og godhedsfuld har anvendt til min Belærelse, endnu medens jeg var Dreng, som Tak for hver Stund, jeg har tilbragt i hans Selskab og i dette Huus, da tillades det mig, (172) mine sørgende Venner! at tale blot et Par Ord ved denne Kiste.

Vi ledsage idag en Mand til Graven, om hvem Ingen blot for een Maaned siden, troede, ikke engang formodede, at han skulde have staaet paa Dødslisten iaar. osv. - Min sal. Faders Testamente eller som det nu skal hede "Personalialia" lyder saaledes: Fra Midten af den almindelige Menneskealder, i fuldt Arbeide med sin Kaldsgjæring, med at forbedre og forskjønne sine Eiendomme og Omgivelser, har Livets og Dødens Herre udkaldt herfra Verden til den stille og rolige Grav, til den høiere og bedre Verden, en af denne Omegns og Menigheds originelle og udmærkede Mænd, en af Bondestandens første

og tankende Landmand og Agerdyrkere, en trofast, ærlig og paalidelig Ven, hvis Forhold og Beskæft var lærerigt, saavel ude som
(173) inde, i Marken som i Huset, og som desværsag ogsaa af Flere er bleven valgt til Efterligning, og denne sjeldne og udmærkede Afdøde, hvis Plads her i Communen neppe tilfulde vil blive udfyldt af nogen Anden, var Velagtede Gaardeier, Sogneforstander og Skolepatron Peder Andersen af Aelundgaarden paa den Billesbølle-Grund heri Sognet.

Bemeldte sal. Afdøde, hvis friske Grav vi nylig opsatte, og hvis Levnet vi ere i Begreb med at fremsætte, blev født i Aaret 1801 den 12 September i Høndrup i Gjølsted Sogn, af hæderlige "gtefolk og Forældre. Hans Fader var den da boende ualmindelige Kunstner, Anders Pedersen, som de fleste af os kjendte, og stode i Venskabelig forbindelse med, og hans Moder, som endnu lever, og er her tilstede, bekjendt som en klog og sindig Huusmoder, navnlig: Anne Niels Datter,
(174) har i Dag ledsaget sin eneste Søn, hendes Alderdoms Glæde og Haab, til Graven. Med disse sine Forældre komhan, kun 1½ Aar gammel, til bemeldte Aalundgaard, som de kjøbte i Aaret 1803, og i denne smukke Lund, hvor Naturen har samlet flere af sine Yndigheder, er hans Levetid siden hensvunden.

Faderen som var en Mand af sunde Begreber, bestræbte sig meget for at faae sine Børn vel oplærte i Børnelærdommen; især gjælder dette om den sal. Afdøde, som ved sine ualmindelige Gaver og sin Læselyst, var betydeligt hævet over de Fordomme, der ellers klæbe ved hans Stand, ligesom han var en vel oplyst og dannet Mand, uden hvilke Egenskaber han ikke vilde have formaaet at bringe enten sit Agerbrug eller Bopæl til det Punct, hvorpaa han nu har efterladt det.

Efter en fleraarig stadig Skolegang, og efter en ualmindelig Fremgang i Elementairunderviisningen, blev han confirmeret i Aaret 1816, og havde ved denne Tæilighed den første og øverste Plads paa Kirkegulvet. Ved siden af bemeldte Underviisning medens den varede og ogsaa siden efter, da underviste Faderen ham i sin Konst og i sin øvrige Hæringsveie, dog uden at formase at give Sønnen den Interesse for samme, som han selv følte og besad; thi denne fandt altid mere Lyst til Landmandens vigtige Sysler, Jordens Forbedring og Agerdyrking, end til Faderens Konster, hvilke sidste han derfor saa godt som heelt opgav og lagte tilside.

Den 22 September 1828 døde bemeldte hans Fader og i samme Efteraar overdrog Moderen ham sin Bopæl i dens daværende mindre Størrelse ved et lovlig Skjæde imod en tilstrækkeligt Aftægt, til sin
(176) Underholdning. To Aar derefter indtraadte han i Ægteskab med sin nu efterladte og sørgende Enke, daværende unge Pige, Karen Niels

Datter og blev viet til hende her i Kirken den 30te October 1830, i sit 29de Aar. Med hende har han nu levet siden i 13½ Aar, og i dette Ægteskab avlet 2de Børn, 1 Søn og 1 Datter, hvorefter Sønnen allerede døde i den Spædealder, og følgelig kun én Datter tilbage efter ham her i Verden. I denne Tid, de omtrent 13½ Aar, er det at han især udfolder sin Virksomhed som Huusfader og Agerdyrker, da har han udvidet Eiendommen ved tvende Jordkjøb til det Dobbelte, aarlig forbedret og forskjønneth samme, og endda var han ingenlunde færdig hermed, men havde flere urealiserede Planer. Alle hans foretagende Forandringer havde i Almindelighed en udmærket Egenskab, de vare nemlig saa nøie gjennemtænkte, at de ikke alene lode sig

(177) iværksætte uden standsende Hindringer, paa den mindst bekostelige Maade, men de kunde ogsaa svare Regning og give et foreget Overskud til Familiens Underholdning; saa han, skjøndt i en mindre Eiendom, kunde gjøre Bekostninger, som mange Andre i langt større ikke formaaede.

I Aaret 1840 blev han valgt til Sogneforstander her i Communen, og har følgelig haft denne Bestilling i 2½ Aar. Hvorledes han i den Tid fremmede dens Interesse, og kjendte dens Tarv, derom dømmes ved denne Leilighed ikke, eftersom samme ligger for Alles Øine; og Meningsuliigheden turde blive betydelig i denne Henseende. Saa meget er imidlertid viist, at hans Levnetsløb herpaa Jorden er fuldendt, hans Bane er sluttet, og hans Virksomheds Skueplads er omskiftet; men ikke destomindre have vi mange Erindringer og ufor-

(178) gjængelige Minder om ham, hvor vi i den forskjønnede Bopæl end skue hen, det være ude eller inde, see vi Beviser paa og om hans Virksomhed. Men desuagtet, hørte han ingenlunde til de stærke Constitutioner eller Naturer, flere Gange gjennemgik han langvarige Sygdomme, og leed ofte ved Byrde og Tilfælde i Underlivet. Dog var det en typhus hidsig Feber, som lagte ham paa Dødsleiet, muligen erholdt andetsteds fra, og denne begyndte sit Angreb efter et Par Dages Upasselighed d. 29de f.M. og uagtet Lægens daglig Bistand, og hvad ellers Menneskene formaae blev denne Feber med hver Dag værre og hæftigere, og det viiste sig, hvor lidt den menneskelige Konst kan udrette naar Gud anderledes har besluttet. Thi omendskjøndt alle Omværende nøie fulgte Lægens Raad og Forskrift, og hans kjære Hustrue var utrættelig i at passe ham, saavel om Natten som om Dagen, saa blev dog Haabet om hans Helbredelse med hver Dag mindre, og han følte og sagde selv, at han ikke kunde gaa Sygdommen igjennem; derfor be-

(179) skikkede han sit Huus, gjorde Rigtighed og Rede for enhver Ting, tog Afsked med Familie og Andre, og sov inderlig rolig og stille hen uden at de tilstedeværende mærkede det, Natten mellem Tirsdag og Onsdag den 16 April Kl. 11½, efter at have levet herpaa Jorden i 42 Aar, 7 Maanedes og 4 Dage, som er den sal. Hensøvedes ganske Alder.

23/2 46 skrev jeg saaledes til Provsten:

Siden Sogneforstanderskabets Oprettelse heri Sognet, der Præsten undtagen, ene bestaaer af simple Bønder - en saadan er Formand, en do Skolepatron - og som Ydere ere interesserede, har heri Sognet stedse været Uenighed og Splid ved Leveringen af de 16 Tdr. Korn in natura til Læreren heri Fjelsted. Naar undtages de sidste Aar, havde derimod min sal. Fader i sin hele Embedstid benævnte Korn uden mindste Knurren eller Misnøie af Yderne. Først da Sogneforstanderskabet, ubekymret om Lærerens Interesse afveg fra den gamle Ydelsesmaade og lod forfatte ny Repartitioner saavel over Korn som Fourage, (180) er Uenigheden og Forvirringen opstaaet, der, som erfares, synes at skulle vedblive.

Ifølge Deres Høiærværdigheds Skrivelse hertil Sognet af 5 Januar, er jeg saa fri - forinden Directionen afgiver nogen særegen Kjendelse betræffende forannævnte Korn - underdanigst at fremsende hosfølgende gl. Afskrivningsbøger, der udvise, hvorledes det siden saa ofte omtvistede Korn udredtes. Af hver Gaard i Fjelsted blev nemlig svaret i Degnekorn 2 Skp. Rug, og desuden $\frac{1}{2}$ Fdk. Rug, $\frac{1}{2}$ Fdk Byg og $\frac{1}{4}$ Fdk Boghvede af Td. Hartkorn; de andre Byer heri Sognet leverede af hver Gaard istedet for 2 Skp Rug, 2 Skp Byg - og ellers ligesom Fjelsted. Beboerne paa Billesbølle Grund gav 3 Fdk. Byg af Td. Hartkorn. - Fra 1820 til 1840 begge inclusive, har som min sal. Faders ældre Afskrivningsbog udviser, Kornet in natura været ydet paa foranførte Maade; Altsaa i over 20 Aar, og ingen Yder har i den Tid leveret mindre end 1 Fdkr. - Omendskjønt denne ældre Ydelsesmaade vel ikke nu efter den nye Matricuuls Indførelse kan følges, saa kunde den vel endnu bidrage til at sikre mig fulde Fdkr. - At dette maa skee beder jeg paa det allerindstændigste om, og da meer end 14 Tdr. er gamle Degneindtægter, synes mig underdanigst at maatte forvente og haabe, at Directionen vil reservere (181) mig fulde Fdk., hvorledes Sogneforstanderskabet saa end maatte finde for godt at lægge og beregne Ligningen.

Det er ikke alene i naturalie Præstationerne at Sogneforstanderne søge at tilkniibe sig og Sognet nogle Smaafordele paa min Bekostning. De have ogsaa iaar tilbageholdt Leien 4 Rdl., af Gymnastikpladsen, dener udlagt af Skolens bedste og meest bekvemtliggende Jord, og negtet at betale mig dem. Hvorledes jeg i denne Henseende skal forholde mig er jeg ligeledes saa fri underdanigst at henvende mig til Deres Høiærværdighed om. Tabet af 4 Rdl. aarlig kan jeg ikke vel bære, og den egenmægtige Maade, hvorpaa man tilbageholder dem, frapperer mig.

Jeg erkjender tilfælde, at man ikke oftere end høist nødvendigt burde forårsage Deres Høiærværdighed forøget Uleilighed ved saa-

danne private Skrivelser; men under disse Omstændigheder haaber jeg, at denne min Frihed tilgives mig, ligesom jeg underdanigst forventer og holder mig overbevist om, at Deres Høierværdighed, hvor det er muligt, vil fremme mit Gavn.

underdanigst

MIJ

1/3 46. Idag have vi den 1ste Marts. Hele Februar Maaned har udmærket sig ved et sjældent smukt og mildt Veir. Rugen voxer, Græsset spirer og Træerne, Stikkelsbær- og Sireenbuskene bryde. Igaar lod jeg Bedet i den lille Løkke flytte.

- (182) Idag den 6te Marts, Gotfredsdag, førend jeg var kommen op, kom Rasmus Christensen i Sletterod ind, idet han gik til Smeden Peder Sørensen. Hans Erinde var at spørge efter et Skovreb, som han skulde have forglemt, da han var her 3^{die} Juledag for at betale sit Lønningskorn og Fourage, han betalte ved denne Leilighed 2te, som Ole skulde have udlagt for ham til Laanebogsamlingen.

De Dage, som Jacob Christian i Harendrup, foruden de Side 155 anførte, have været i Arbeide hos mig, skulde her opskrives: I Marts Maaned d. 5, 6, 11, 12, 17, 18, 21, 27 d. 2^{den} April, 20 Mai

- (183) Efterat jeg i nogle Dage forgjæves havde spurgt om nedenstaaende Brev, kom Ole før og gav mig det:

Ret inderlig beklager jeg det ulykkelige Tilfælde med Deres agtværdige Broder, jeg var allerede forud vidende om samme og Pastor Galthen har tidligere nævnet den samme Seminarist Runge før mig som designeret Interimsbestyrer af Embedet. Med denne Foranstaltning er jeg aldeles enig, og ønsker og haaber, at med Guds og duelig Lægehjælp vil den kjære Patient, frigjort fra alle Smaadrillerier, inden Aarets Udløb atter blive restitueret, som ikke blot for ham selv, men ogsaa for Skolen vilde være en Vinding

forbindligst

Seidelin

Dreslette 31 Jan. 1846

S.T. hr. Capellan Jacobsen

- (184) Atter erholdt jeg idag, den 6te Marts 1846, Følgende: navnlig min sal. Faders og Skolelærer Grams gl. Afskrivningsbøger og Efterstaaende: Jeg har atter nylig gennemgaaet Skolekornssagen, der nu gaaer til Cancelliet, men dertil hører Sogneforstanderskabets Erklæring, som jeg i Dag requirerer. Efter Billestøllernes og Deres Broders Oplysninger erklærer jeg mig imod almindelig Liening, som lovstridig; men i Henseende til de fulde Fkar troer jeg, at Deres Broder er paa Vildspor; han synes at antage, at enhver Yder af

det gl. Degnekorn skal levere et fuldt Fkar, naar en Brøk af samme paanviler ham, fE: naar Een skal give 2 Skp 21/6 Fk: skulde han give 2 Skp. 3 fk; det er slet ikke Menigheden, kun naar Parcellisternes Andeel er et Brøk-Fkar skal et heelt leveres; er Parcellistens Bidrag derimod over 1 Fk. maa han upaatalt levere fE. 11/16 Fk. Altsaa har Skolelæreren ingen Fordeel af Forordningen og de senere (185) Resolutioner uden der, hvor der er mange smaa Parcellister, som skulde tage Deel i det gl. Degnekorns Udredelse.

Dreslette 4 Marts 1846.

forbindligst

Seidelin

S. T. Hr. Capellan Jacobsen!

Herved sendte min Broder følgende Skrivelse:

Kjære Broder M! Af indlagte Brev fra Provsten vil Du erfare hans Mening. - I næste Uge skriver jeg ham til, ønsker Du, at jeg skal oplyse ham om Noget, saa kan Du lade mig det vide ved et Par Ord. - Tak for dit Besøg sidst jeg var særdeles glad derved - i det Hele taget synes Du at have overvundet din Sygdom, men Du maa alligevel paa det Bestemteste love mig, ikke at tænke paa at befatte Dig med Skolen i Sommer - i modsat Fald blive Følgerne værre, end Du ahner - for Tiden har jeg det bedste Haab. - Derimod formener jeg (186) at stærk og daglig Bevægelse - legemligt Arbeide - let aandelig Næring fE. Violinen - ere de bedste Midler til at restituere det forstyrrede Forhold, imellem Aand og Legeme. - Du har endnu altfor megen Tillid til din aandelige Styrke - eller din Sjæls Kræfter - den er svag og har aldrig været saa stærk, som Du selv som oftest har anseet den for. - Bed ofte den 6te Bøn.

Hils Runge og tak ham for den Villighed og Opoffrelse, han har udviist - Vilde I have Ole paa Seminariet, saa udfordres der megen Anstrængelse fra alle Sider. Læg en bestemt Plan og daglig Tidsinddeling mellem Retskrivning (ogsaa Skjønsskrivning med det Samme) - Religion (Lærebogs & Bibelhistorie - ogsaa udenad) og Regning.

Naar jeg om nogen Tid besøger Eder, vil det især glæde mig, dersom jeg finder dit Agerbrug i Orden og Fremgang - Ole flittig og vel udrustet - Moder, Runge og Du alle friske - glade og enige.

Hilsen til Eder Alle fra Eders hengivne Søn, Svoger og Broder

Ørsted Pgrd. d. 6 Marts 1846

J.C.

(187⁺) om, i deres fælleds Embedsdistrict, at affordre Sogneforstanderskaberne til slige Skolers Oprettelse, navnlig ved at opmuntre saavel den confirmerede Ungdom til at benytte sig af samme, samt Husbønder og Forældre til ikke deri at hindre dem. Tillige maa man anmode dem om at tilkjendegive Forstanderskaberne, at Udgifterne til Lys og Varme ved slige Skoler vilde være at bestride, som de øvrige Udgifter ved Skolevæsenet, samt at gjøre Forstanderskaberne opmærksomme paa, at det vilde være ønskeligt, om Skolelærerne kunde gives en Opmuntring til Vinterskolehold for den confirmerede Ungdom ved et lidet Tillæg i Lønnen, saalænge slig Skole holdes, og i alt Fald, for at anvende flere Timer om Ugen til denne Underviisning, end de efter foranførte Bestemmelser ere pligtige til" .

Igaar, d. 24de Juni, var der Lærerconferents hos Tvede i Balslæv.

(188⁺) d. 20/7 46. Ved Annechen Hansens Kiste tillod jeg mig, efter Opfordring af hendes Fader, at fremsige efterstaaende Vers af Runge:

See her en Lilje, hvormeget end vandet,
 Visned den dog i den skjønneste Vaar!
 See her en Pige, som længe har skrantet,
 Indtil hun døde i Ungdommens Aar!
 See her Forældrenes eneste Datter,
 Eneste Glæde og eneste Haab,
 See her og prøv om Du Viisdommen fatter,
 Stille! - udbryd ei i Klagende Raab!
 Hvo har vel sporet den Høiestes Veie?
 Hvo har vel fattet den Eviges Raad?
 Herren gjør Alting vell! - hist i det Høie,
 Smiler vor An'chen - o stands da din Graad.

Runge

(189⁺)

Forældrene sørge
 Og Hvo tør adspørge:
 Hvad i Hjerterne boer?
 Naar Een kun haves
 Og hun skal begraves,
 Da Sorgen er stor.
 Saa gjerne som Nogen
 Hun læste i Bogen
 Kuns sjældent hun viced'
 Men fremad hun hinged'
 Hun lærte tilfulde
 Som Børn de skulde:
 Skjendt Brystet var ringe,
 Og Øiet var svagt,
 Hun ei lod sig tvinge,
 Hun ei var forsagt.
 Ja sorg - men med Maade,
 I Guddommens Navn,
 Lad Viisdommen raade
 Pigen er i Havn.
 Saa ofte den Unge
 Ved Suk og med Tunge
 Udtalte sit Savn:
 Jeg Verden ei agter,
 Jeg ei er til Gavn
 Til Himlen jeg tragter
 I Paradis Havn.

Jacobsen

(190⁺) Igaar de. 19de Juli havdes et extra Conferentsmøde hvorved en Petition skulde underskrives til Stænderne. Efter min Formening burde den ikke have været underskreven, og uden al Tvivl bliver den lagt tilside i Stænderforsamlingen.

d. 24/7 46. Idag høster Ole Skomager min Rug, og Veiret er godt. Den fylder iaar mere end den nogensinde før har gjort. Der blev næsten 11 Traver. Moder og jeg ere bleven enige om, at jeg faaer Kærne, Faarene og den Udvendige Besætning m.M for 300 Rdl., hvorved det saa omtrent er betalt. Kjøbecontracten er indleveret til Tinglæsning. Eftersom Dinsen fortæller for mig blev den sidst forfattede Ligning over mit Lønningskorn atter lagt tilside i Forstanderskabet, og det pønser paa nye Udflugter, hvilket jeg rigtignok formode. Gud skal vide, naar det kommer i sin Rigtighed hermed.

d. 13/8. Veirglasset synker. Ole Skomager er færdig med at høste Hvede og Byg, der blev 3½ Trave Hvede, 10 Traver Byg og i den lille Løkke var 8 Traver Havre.

(191⁺) d. 19/8 46. En meget stærk Torden trækker op i sydvest og er nærved at komme her lige op over; den vil vistnok give os en god Regn. I flere Dage har det tordnet af og til, uden at den har givet os Regn eller afkølet den meget varme Luft. - Igaar var jeg i Ørsted, men Jacob var i Nørrebroby tilligemed Capl. Ipsen i Skydebjerg. - En voldsommere Veir har jeg ikke været Vidne til end bemeldte Torden var. Paa mindre end en halv Time var Himmel og Jord ud i Eet og Agrene omskylledes ganske. Heri Skolen sloges 3 Ruder ind og i Sovekammeret knækkedes mange.

Idag d. 11te Septemb. kom Hans Jørgensen med følgende Skrivelse: I Sogneforstanderskabet blev det idag bestemt, at Skolelærerne fra Dato ikke maa requirere Noget paa Skolekassens Regning, men anmelde enhver Mangel til Skolepatronen. Dersom Skolelærerne, det uagtet,

(192⁺) købe Noget, det være saa lidet som det være vil, da vil han selv have at betale Regningen, uden at den bliver ham godtgjort af Skolekassen. For at denne Beslutning er Skolelærerne conimuniseret, udbeder Sogneforstanderskabet sig Skolelærernes herpaa tegnede skriftlige Tilstaaelse.

I Sogneforstanderskabet for Fjelsted og Har.

d. 9de Septb. 1846

E Galthen. Hans Jørgensen. Christoffer Mikkelsen
Hans Pedersen, Knud Jensen Jørgen Larsen
Peder Larsen, Peder Møller.

Regning til Fjels. Sogns Skolekasse

1846

27½ Td. Byg a 4 Rd. 9	-	112 Rd. 3	7½
Kirkesang	10	-	" - "
Leie af Gymnastikpladsen	4	-	" - "
Rest fra f. A.	2	-	4 - "

No 13883

(193 ⁺) Lys til Aftenskolen	1 Rd	1	12
Porto af Papir og Bøger	"	-	2 - 8 -
	130 Rd	5	11½

(Billesbøllernes Rest fra F. A. som Skolekassen maaske udbetaler)

Fjeld d. 26 Novb. 1846

MJ

Skolepatr. P. L. Møller

H. J. og P. M vare her nu, og jeg skal atter til at gjøre en ny Repertition paa Lønningskornet. Det bliv er den 3^{die} Repartition, jeg har maattet bringe istand i dette Aar.

Igaar d. 10de Decemb. kjørtes 25 Læs Mergel. N. Hs. Hjulm slaaer paa for 1 om Dagen, han og Jacob Chris. have været her hver sin Dag foruden. Løverdagen d. 12te - 26 Læs, Mandagen d. 14de - 30 . Tirsdagen den 15de (N. blev syg, Andreas slaaer paa) 26 Læs, Onsdagen 32 Læs, N. slog igjen paa; Torsdagen 30 og Fredagen 30 Læs. Mandagen efter Nytaar, d. 4de Januar, skulde igjen begyndes med at mergele, men denne Dag hengik med at faae Frosten hugget af; dog kjørtes 12 (194⁺) Læs. Tirsd. d. 5te Januar kjørtes - 33 Læs, 6te Januar 32 Læs, 7de Januar - 22 Læs Fredagen d. 8 - 29 Læs og Løvd d. 9^d 30 Læs, Torsdagen den 14de 23, og Fredagen den 15de - 26 Læs. Ialt 406 Læs a 3 1218 12 Rd 4 2 . Jacob Jacobsen har modtaget 10 Rd. og 10 Skp Havre (Havren koster 4 Rd. Tdn.). Jacob Christ. var her 25 Dage f. Aar a 12 d.e. 3 Rd 12 hvorpaa han har faaet 1 Rd (og 3 , dog disse vare Drikkepenge fordi hankjorte til Egelund). Niels Hansen Hjulm. har været her 16 Dage hvorfor gaves ham 3 Rd. og Jacob Chr. erholdt 2 Rld.

Den 16de Januar viedes Runge og Lotteheri Stuen.

Den 30te Januar f. A. 1847, viedes P. H. O. Jacobsen og Jomf. Halle af Svendborg i Ørsted Kirke.

Begge Vielser udførtes af Broder Jacob, Personelcapellan i Ørsted.

(195⁺) d. 5/1 47. Idag til Morgen havde jeg det Uheld, at den bedste Ko gik tilbage i Stedet og døde paa en for os alle uforklarlig Maade.

Den 9de Febr. beholdtes følgende Skrivelse:

Velærværdige hrr. Pastor Salthen

Fjellerup Præstegd.

Jeg har haft den Fornøjelse at modtage Indberetning af 13de Januar d. A. om den med Fjelsted Skoleungdom afholdte Sangprøve. Da denne har godtgjort Lærers Hr. Jacobsens Flid og Dygtighed, saa bør Samfundet til Sangens Udbredelse yde ham en Præmie; men da jeg har forskellige Slags, ønskede jeg, at han kunde selv komme herud en Dag, naar der var en kjørende Leilighed; han kunde da selv føre Præmiestykkerne tilbage, og ræder jeg da, at han tog et Par lin-
ned Stykker med til at indsvøbe dem i, for da bedre at conservere dem.

Odense Bispeg. d. 1st Febr. 1847

forbindl.

N Faber

(196⁺) Onsdagen d. 10de Februar 1847 kom Runge der Søndagen if. 7de Febr. - Sexagesimesøndag - blev indsat til Kirkesanger og Skolelærer i Søby, med 2 Vogne der fra Sognet og afhentede Lotte. Disse Folk have saaledes tilbragt den første Nat i deres nye Bolig og have formodentlig idag, d. 11te, travlt med at ordne Huset. Gid de maa leve længe og lykkeligt med hverandre! Efter Omstændighederne har Runge modtaget et ret godt Udstyr med sin Kone, og 100 Rld har jeg udbetalt ham.

- Ifølge Biskoppens Begjering var jeg hos ham Fredagen d. 12te Febr. og modtog som Præmie for den med Skoleungdommen d. 13de Januar af-
lagde Sangprøve en Globus, construeret og tegnet af Oldenburg, og et stort Danmarkskort af Petersen, Cantor og Overlærer i Husum.

Biskoppen var meget forekommen, spurgte mig idet han gav mig Haanden, om jeg nu var rask. Gud lad mig aldrig blive uværdig til den Godhed og Bevaagenhed, Hs. H. har viist at have for mig. - En ue-
(197⁺) hagelig Commission havde jeg paataget mig, der syntes at forvolde nogen Spending imellem Hs. H. og mig, og som betog ham noget af sit gode Hummeur, idet jeg talte Lars Bechs Søns Aldersdispensation, hvilket var bleven afslaaet.

d. 15te Febr., Fastelavnsmandag, var Cronberg i Gjelsted her med sin Police, ifølge hvilken jeg er Interessent i Baag og Vends Herreders Skolelærerenkeptionsforening, hvorfor jeg maatte betale Contingent af een Portion a 9 fra Foreningens Oprettelse 11 Decemb. 1841 til 11 Dec. 1846 med 9 Rld.

- Som en Mærkelighed fortjener det at noteres, at Sogneforstanderskabet i denne Tid bærer de Penge tilbage som det forrige Sommer indkrævede for Skoleforsømmelser, saaledes var Christoffer

Mikkelsen paa Kaaberballe hos Peder Sværrens Enke i Søndags med
1 Rd (1te 8 i hefter). Enken betalte rigtignok 1 Rd. 6 .

Af Staffeldts samlede Digte: Bøn:

Styrende Skjebne, jeg ei om Ønskers Opfyldelse beder
Lykkelig er jeg, hvis Du mildt vil berøve mig dem,

(198⁺)

Det sande Værd.

Lykken er dybt i vor Barm og ikke i Tidernes Gaver,
Kongen vaager med Sorg, Tiggeren sover i Fred:
Sæt du Tingenes Priis og lad dig af dem ei vurdere,
Da er du rig ved dig selv, kjender, lig Guder, ei Trang.

18/4 47. Besaaedes den nederste Ende af den lille Løkke med 3
Skpr. Vikkeblanding;

20/4 saaedes Havre med Kløber i det sydvestlige Lægd heri Lodden;
den 9 April blev saaet Erter og Staldfodring i Enden paa Lodden.

Blanksværte:

4 Lod brændt Elphenbeen

$\frac{1}{2}$ Grt. Indigo

2 Lod Sirup

1 Spiseskefuld Tran

4 do Øleddike

1 Lod Saltsyre

1 do Vitriololie

Disse tvende Dele kommes i tilsidst

I Forening med min Broder Peter i Svendborg gjorde jeg i Slutningen
af Høstferien 1847 en Reise til Kjøbenhavn.

(199⁺)

Den 2de Juli 1847 kom Hrr Pastor Galthen herop til mig og for-
talte en heel Deel Sammenspind af Hans Jørgensen Trydemand, hvori
dennes Snildhed og Kløgt fremvises. Han vil nemlig ikke for N O
have været Sogneforstanderskabets Formand i 6 Aar. - Sognefstskeb.
er af Cancelliet ved Directionen bleven paalagt at indberette til
denne hvad særdeles Foranstaltninger, der ere tagne, for at hemme
de overhaandtagende ulovlige Forsømmelser af Fjelsted Skole. Hrr.
Trydemanden har vistnok baade direct og indir. Deel i de mange For-
sømmelser. Nu vil han, at Børnene har Lede for Skolen formedelst
Lærerens al for store Strængthed, og falder han derfor over denne
med en heel Mængde løgnagtige Anmasselser og Beskyldninger om
Frygt og Skjælsord. Præsten vil destoværre ikke vedstaae sine
Udsagn, f.Ex. at jeg skulde have kaldt Børnenes Forældre "kjæltringe"
Forældre, og Mester T. gaaer derfor frit igjennem med sine Løgne.
I længere Tid søgte han at undgaae Samtale med mig, og nu synes han
saa mild og flink, at jeg ikke kan komme tilordt imod ham, naar vi
træffes.

(200⁺) kopie

Nærværende Skoleforsamlinger vilde Skolepatronen medtage i Sgnefor-
stskbrødet idag.

Vi ere nu komne noget hen i Efteraaret, og det taaler vel saa-
ledes ikke længere at udhøles med at lægge Gulv og sætte Kakkellovn
i min Dagligstue, saafremt det ellers skøi skee især. Rigtignok er
jeg skodset med, at det Anfarte ikke endnu kommer til Udførelse;
men efter Hrr Pastor G. og Skolepatronens Løfter var det ingenlunde
uden Fornærmelse mod Dem begge, hvis jeg i denne Henseende kunne
tvivle. Jeg holder mig derfor fuldkommen forvissat om, at baade
Gulv og Kakkellovn snart kommer tilveie, saameget mere som Aarstiden
nu paaskynder.

For lang Tid siden er begjert Papir,
ligesom her ogsaa fattes Blæk.

Fjeld. d. 23 Septr. 47 Venskabeligt
M Jacobsen

Til
Skolepatron P. L. Møller
Fjelsted.

(201⁺) Middel mod Luus hos Kær: (5 Høveder)

$\frac{1}{2}$ Hollandsktobak, $\frac{1}{4}$ grøn Sæbe (Sæben kommes først i, efter
Afprosningen), 6 Haandfulde Soe, 6 Hønssemøg, 6 Brændaske, hvilket
koges med 6 Potter Vand, under lugt Laag i 1 Time, og derefter
afgræsses. Afgræsningen kan tilsættes 1 Pot varmt Vand.

Hardt.

Fjelsted Sogns Skolecasse-Debet

til

Lærer og Kirkes. Jacobsen

for Aaret

1847

27 $\frac{1}{2}$ Td. Byg a 5 Rd 6	pr. Td	er	139 Rd. 1	5
Kirkesangertjeneste			10 -	" "
Leie af Gymnastikplads			4 -	" "
Betalt Glarmesteren for 4 Ruder			2	6
" Urb. Hansen i Odense, hvorfor følger Qvittering			4	"
Tilsammen			154 Rd. 1	11
Herpaa betalt			70 -	" "
Tilbage			84 Rd. 1	11

d. 22/11 47

(204⁺)

Fortegnelse over Ind- og Udboe hos Kirkesanger
Jacobsen i Fjelsted Degnebolit, Vends Herred 1848

Indboe og Meubler

1 rødmalet Slagbord	3 Rd. 3	1 poleret. Bord	2 Rd. "
1 do do	3 - 3 -	1 rødmalet do	2 - "
6 Polerede Fjellestole	5 - " -	1 Speil i Storstuen	2 - "
1 egetræs Sofastol	16 - " -	2 Spyttbakker	" - 4
1 Speil	2 - 3 -	1 Kuffert	3 - "
1 Barummeter	1 - 4 -	1 Dragkiste af Eget.	10 - "
1 2 Dages Stueuhr	10 - " -	1 Sengested	2 - 1
1 Violin med Bue	5 - " -	1 Servante	3 - "
1 Syskrin (2 Rd) Skrivversk. (1)	3 - " -	Endeel Skilderier	20 - "
1 Tobaksskæsse	1 - " -		165 Rld.
1 Egetræs Hjørneskab	10 - " -	<u>Linned- Seng- og Gang Klæder</u>	
8 polerede Stole	10 - 4 -	6 Par Blaagarns Lagner	16 Rd
1 lille Bord med Skuffe	1 - " -	6 do hvide Pudevaar	6 -
2 polerede Lænestole	4 - " -	Omhang til en Seng	2 - 3
1 lille Speil	" - 4 -	12 Haandklæder	2 - "
1 Slagbænk	3 - " -	Endeel Blaagarns Duge	1 - 3
1 rødmalet Sengested	1 - 4 -	6 Dreiels Servietter	4 - "
3 Spinderokke, 2 Garnvinder		12 Hørgarns Skjorter	12 - "
endeel Karter	5 - " -	12 Særker	10 - "
1 blaamalet Hjørneskab	12 - " -	1 Seng, 1 ulden og	
1 Sopha med tærnet Bt.	9 - " -	3 linneds Dyner	48 - "
6 Stole med do	12 - " -	3 lange og 3 korte Puder	12 - "

(205⁺)

1 Seng med 4 uldne Dyner	48 Rd.
1 lang og 2 korte Puder	5 -
1 do i Pigekammeret	
1 ulden og 1 linned Dyne	
2 lange Puder	20 -
Mandens Gangklæder	200 -
Moderens do	40 -

(205⁺)

1 Seng med 4 uldne Dyner	48 Rd.
1 lang og 2 korte Puder	5 -
1 do i Pige-kammeret	
1 ulden og 1 linned Dyne	
2 lange Puder	20 -
Mandens Gængklæder	200 -
Moderens do	<u>40 -</u>
	427

Kjøkkentoi.

3 Gryder	2 Rd.
2 Kobberkaffekjedler	3 -
1 do Tærtépande	5 -
1 Messingkaffek. med Fyrfad	4 -
2 ^{de} Lysestager	1 -
1 Morter	2 -
2 ^{de} Haandkjedler	6 -
Endeel Bliktøi	" - 4
2 Stoppejern	2 -
4 Dusin Talerken	4 -
4 hvide Fade	2 -
Leerfade, Potter og Skaale	1 -
Knive og Gaffeler	2 - 3
Flasker og Glas	2 -
1 Kjøkkenskab	1 - 3
1 Kandeskab	2 -
6 Par Kopper, 3 Par Contoe kopper og endeel Sjolke	2 - 2

Bryggertøi

1 Vadske 1 Rd, 1 Fyrbord 1 Rd	2 Rd
Sibætter og Sikar	1 - 4
4 Kornsække	4 -
1 Viinfad	2 -
3 Øltønder	5 -
Endeel Ankere	2 -
1 Saltolde	6 -
3 Kar	3 -
1 nyt Fyrkar	2 -
1 gl. Kar	1 -
3 Gryntønder	1 -
1 Deigtrug	1 -
2 Kornsold og 1 Skjepp	1 -
Bryggerkjedel	<u>10 -</u>
	41 - 4

22 Tdr Rug	88 Rd
22 - Byg	66 -
10 - Havre	20 -
5 Erter	20 -
5 Boghvede	<u>15 -</u>
	209
Fourage	<u>50</u>
	259

Andre Ting

Rulle med Tilbehør	8 Rd
1 Harkelsekiste med Kniv	1 - 2
Indslagting for	<u>55 -</u>
	64 - 2

Ialt 1000 Rd

Eftersat og vurderet af Dinsen, Peer Andersen

(206⁺) Kæer, Fær og Sviin ere ikke assurerede, ei heller Solv, contante
Penge og Kækelovne.

1848 avledes 11 Traver Rug, 8 Traver Byg

Bitter:

1) Cordus benedictæ 2) Alant Rod 3) Gyldenurt, 4) Malurt
5) Hypericon. Der kjøbes for 2 1/2 a Gangen, ligemeget af hvert Slægs.
Men man kan ogsaa forsøge med en halv Portion, der da kommes i en
Potteflaske, som fyldes med Brændeviin, sættes med en ringe Varme
(som i Solen) og omrystes af og til i et Par Dage.

Sogneforstanderskabets Erklæring paa Billesbøllernes Andragende
til det kongl. Stiftamtshuus i Odense af 15de December f. A.

(207⁺) Siden Billesbøllebaardens Udparcellering have Parcellisterne herfra
forholdsviis bidraget ligesaameget af Lærerens Lønningskorn i Fjel-
sted, som Sognets øvrige Beboere kun med den Undtagelse, at Par-
cellisterne af Billesb. gave Byg, medens de andre Bylaug i Sognet
leverede Rugen. 1845 repareredes Lærerens Lønningskorn saavel af
Rug som Byg lige paa hele Sognets Hartkorn ogsaa paa Parcellister-
nes af Bølle, hvorved disse egentlig ikke fornærmedes, da Værdien
af Rug og Byg tilsammen ikke var mere end som af den Byg, de for-
hen havde at levere. Imidlertid gjorde disse Parcellister sig op-
sætsige desformedelst: de leverede Byggen; men Rugen maatte ind-
drives ved Udpantning. Saaledes kan Sogneforstanderskabet ikke
finde det billigt eller retfærdigt, at Billesbølle Parcellister end
skulde have hine 1845 ved Udpantning inddrevne Bidrag tilbagebetalt.

Sogneforst. etc. d. 31te Januar 1849

Efsk. Udparcelleringen af Bøllegaardens har forvoldt Fjel. Sogn
betydeligt forøgede Udgifter med Hensyn til Fattigvæsenet og endnu
meer med Hensyn til Skolevæsenet; thi Biskolens Opførelse var
alene en nødvendig Følge af den forøgede Skoleungdom, der fremkom
ved de mange Nybyggere paa Bøllebølle Grund. At disse Beboere nu
(208⁺) formedelst de faldne Cancelliresolutioner ikke engang skulde deel-
tage lige med de øvrige Sognebeboere i Udredelsen af Skolevæsenets
Udgifter er ifølge Localomstændighederne høist uretfærdigt; hvorfor
Sogneforstanderskabet troer sig forpligtet til i saa Henseende at
indgive en Ansøgning, hvortil man i sin Tid udbeder sig den høie
Skoledirections anbefaling.

Denne Ansøgning blev omtrent saaledes:

Underdanigst Ansøgning

til

Undervisnings-
det høikongelige ~~Indvæsnings~~ Ministerium!

I mangfoldige Aar, saalængt tilbage i Tiden som Nogen af Sognets Beboere kan findes, udredtes ærligen med megen Melvillie Lønningskornet til Skolelæreren i Fjelsted saaledes af Sognets forskellige Bylaug: af hver Gaard i Fjelsted ydedes ærligen 2 Skp. Rug i Degnekorn, i Fjellerup, Sletterod og Kaaberbølle gaves af hver Gaard 2 Skp Byg i Degnekorn, og af samtlige Bylaug ydedes foruden saavel af Gaarde som Huse $\frac{1}{2}$ Fdk Rug, $\frac{1}{2}$ Fdk. Byg, og $\frac{1}{2}$ Fdk. Boghvede af hver Tønde Hartkorn; Parcellisterne paa Bølle Grund svarede i al den Tid 3 Fdk. Byg af hver Tønde Hartkorn, hvorved de ydede ligemed de øvrige Sognebeboere.

Hartkornsforandringen ved den nye Matriculs Indførelse gjorde at der afveges fra hiin gammel Ydelsesmaade, og da samtlige Fjelsted Sogns Beboere, naar man ikke vil opholde sig ved Stulliteter, kunde ansees hidtil at have bidraget ligemeget i Forhold til deres Hartkorn, saa reparteredes Lærerens Kornlønning lige paa hele Sognets Hartkorn. Skjændt Billesbølle Parcellister ikke fornærmedes ved denne Ligning, da Værdien af den Rug og Byg, som de efter den skulde yde, tilsammen ikke var mere end Værdien af den Byg, de siden Hovedparcellens Udparcellering havde leveret, saa nægtede de dog at betale efter denne Ligning og fik ved Cancelliskrivelse (209⁺) af 15de September 1846 bestemt, at det gamle Degne- og Skolekorn (hvoraf Billesbølle som Hovedgaard intet var pligtig at udrede) først skulde reparteres lige paa alt det contribuabile Hartkorn i Fjelsted Sogn med Undtagelse af det Parcellisterne af Billesbølle paahvilende Hartkorn, hvorimod disse Parcellister kun havde at deeltage med de øvrige Sognebeboere i Udredelsen af 11 Skp. Byg, som fattedes for med det gamle Degne - og Skolekorn at udgjøre 6 Tdr. Rug og 10 Tdr Byg; thi disse Parcellister ere derved blevne særdeles favoriserede paa de øvrige Sognebeboeres Bekostning, hvilket med Hensyn til Localomstændighederne er høist utilligt, om det end er grundet i den ældre Lovgivning. Udparcelleringen af Billesbølle-
gaarden har altsaa forvoldt Fjelsted Sogn betydeligt forøgede Udgifter med Hensyn til Skolevæsenet. At Billesbølle som Hoved-
gaard (dog kun med ufri Hovedgaardstaxt) i det forrige Aarhundrede (210⁺) var ligesom andre Hovedgaarde fri for at yde Degne og Skolekorn er forstaaeligt, men at denne Frihed "Nu" skulde kunne gaae over paa Parcellisterne efter at de i 50 Aar og mere have bidraget ligesaameget af hver Td. Hartkorn til Lærerens Lønning som Sognets øvrige Beboere, synes urimeligt, saa meget meer som den forøgede Skoleungdom, der fremkom ved de mange Nybyggere paa Billesbølle Grund, alene har gjort det nødvendigt at opføre end een Skole i Sognet, og hvad Udgift hermed har været og aarligen er forbundet, da forekommer det os høist uretfærdigt, at disse Parcellister

ikke længere skulde bære Udgifterne ved Skolevæsenet lige med Sognets øvrige Beboere.

Sogneforstanderskabet har derfor troet sig forpligtet til underdanigst at ansøge Ministeriet om, at Parcellisterne af Billesbølle (211⁺) Gaarden maae paa Grund af Foranførte tilpligtes at deeltage lige med Sognets øvrige Beboere i Udredelsen af det gamle Degne- og Skolekorn, hvorved der ikke paalægges disse Parcellister nogen ny eller forøget Udgifter, da Udredelsen heraf ikke kan blive større end de 3 Fdkr. Byg pr. Tønde Hartkorn, hvilke de i Mandes Minde have hidraget, indtil de ved anførte Cancelliskrivelse fritoges.

Sogneforstanderskabet for Fjelsted Sogn

d. Febr. 1849

I Fyens Avis, No 43, d. 28/2 49, findes under

Indsendt

Til den danske Lærerstand:

Dannerfolkets Lærerstand!
Vil Du længer være Slave
Nu, da Friheds ædle Gave
Skjænket er hver Dannemand?

(212⁺) Dansk i Hu og Dansk af Et,
Er Din Lod som alle Danskes,
Og kan kun med Løn forvandskes,
Viid da: Frihed er Din Ret.

Viid at Danmarks Frederik,
Naar han Folkefrihed skjænker,
Ogsaa bryder Dine Lænker
Netop samme Øieblik.

Men er Frihed nu Din Lod,
Hvorfor griber Du ei Gaven?
Hvorfor bryder Du ei Staven
Over Hver, som staaer imod?

Hvorfor finder Du Dig i,
At en verdslig Præst begynder
Paa at være Din Formynder
Og at volde Plageri?

Hvorfor tier Du især,
Naar Minister Madvig truer,
Spænder alle Magtens Buer,
For at kue Dig end meer?

Klag ham an for Landets Drot,
Og lad Kongen faae at vide,
Hvilken Uskjæl Du maa lide!
Kongen mener Dig det Godt

Bed den danske Rigsdagsmand
Om at fælde den Minister,
Der som Madvig sig fordrister
Til at gribe Frihed an.

Læg Din Sag i Folkets Haand!
Mængden staaer til Bistand færdig,
Troer Dig bedre Skjebne værdig,
End at gaae i Lænkebaand

Samle end Din egen Magt,
Som staaer spredt i Danmarks Rige,
Slavesaget at bekrige!
Dan en Folkelærerpagt!

En Frihedsven.

(213⁺) I No 84 af Stiftstidenden findes:

"Meget vel beregnet, min kjære Hrr Dinsen!

Fyens Stiftstidende No 79 af denne Aargang vil være Dig en ypperlig anbefaling og et fortrinligt Bilag til Dine øvrige Attester, naar Du søger om Forflyttelse fra Hjælpeskolen. Blot Du maa have mere Glæde af Dine 30 Sølvpenge end sin bibelske Person! thi det maatte være ærgerligt for Dig, naar de, hvis Venskab Du troer at have tilkjøbt Dig, skulde afvise Dig med de bekjendte Ord: Hvad kommer det os ved? det bliver Din Sag.

Tallerup Skole d. 2. April 1849. J. H. Jagd"

I No 86 findes under "(Indsendt)" ---

At Dinsens Avertissement i No 79 af denne Tidende synes at modsige denne Paastand, maa betragtes med Medlidenhed.

(Flere af Fyens Skolelærere"

(214⁺) "Ærbødigt!

Da Skolelærer Jacobsen i Fjelsted har taget et Skolepligtigt, af Faderen, Sognefoged Junge i Fjellerup, til Skolegang hos mig anmeldt, Barn i sin Skole, tillader jeg mig at bede det ærede Sogneforstanderskab, at træffe saadanne Foranstaltninger, at det bliver Jacobsen forbudt at have saavel dette som i Fremtiden andre til Fjellerup Skoledistrict hørende - Barn i sin Skole. - Uagtet Jacobsen flere Gange har lagt sin fuldkomne Egennytte og indbildte Myndighed for Dagen, har han dog hverken Magt til at underkue og ringeagte mig i den Grad, at han efter eget Behag kan forandre den Inddeling af Skoledistricterne i Fjelsted Sogn, som eensgang er bestemt, eller berøve mig mine tarvelige Indkomster. Og da Barnets Fader er een af mit Skoledistricts meget anseete og formaende Mænd, er det mig ikke af liden Vigtighed om der med fornevnte Barn bliver gjort Undtagelse med Hensyn til Skoledistrictets Inddeling. Dersom det ærede Forstanderskab derfor ikke anseer sig competent til at afgjøre denne Sag, er jeg hverved saa frie, at bede nærværende Andragende indsendt til den høie Skoledirections gunstige Resolution.

Fjellerup Skole den 22de Mai 1849

Ærbødigt
Dinsen".

I denne Sag formener jeg ærbødigt, at D. har et henvende sig med sin Tiltale til Junge og ikke til mig. Naar min ærede Collega ikke blues ved at nedskrive, at jeg flere Gange har lagt min "fuldkomne Egennytte og indbildte Myndighed for Dagen", saa burde han vistnok have fremsat Facta til Beviis for saadan Foastand. (Han vil maaske hente disse fra vores L'hombre Partier?) - Det er forresten bekjendt, at jeg afhænger af hele Sognets Beboere, og da de saa godt som alle vise mig særdeles Forekommenhed og Tjenstagtighed, føler jeg, at hverken kan eller bør jeg fremdeles ubetinget afvise Enhver, som indstendigen saaledes som Junge beder mig at lase for deres Børn, saameget mindre som Dinsen, der har fast Lønning, hverken har lidt ei heller kan derved lide noget Tab i sine Indkomster. Ved min Forflyttelse fra Fjellerup Skole-district hertil Fjelsted vare der ikke faa af Forældrene i hint District (216⁺) strict, der anholdt hos mig om at maatte sende deres Børn til Fjelsted Skole. Den Gang foreholdt jeg dem, at de dog først maatte kjende min Eftermand, ligesom jeg da, saavel som senere, naar saadan Anholdelse er bleven gjentaget, ikke forsømte at gjøre opmærksom paa, at Sogneforstanderskabet og fornemmelig Sognepræsten maatte indvillige i saadan Forandring. Hvilket ogsaa fjælder - Junge i Fjellerup.

Børnene af Fjellelosegaard og Fildebromølle, hvilke henhøre til Fjelsted Skole-district og altsaa ere berettigede (efter Ds. tilsyneladende Anskuelse ogsaa uundgaaeligt tilpligtede) til Undervisning her, have faaet Skolegang til andre Districter, men under den Betingelse, at Børnene ikke beviisligen forsømmes, er det mit Haab til Gud, at han ikke vil lade mig have saa megen Agtelse for mig selv som Lærer, at jeg nogensinde skulde ville forsøge absolut at tvinge dem til mig, ligesaalidt og endnu mindre, at jeg derfor skulde ville gjøre mig uklar med mine forøvrigt venskabelige Naboer af Colleger.

Paa Sogneforstanderskabets Anmodning har jeg ikke villet undlade (217⁺) ærbødigt at meddele Foranførte.

Fjels. Degneb. d. 24de Mai 1849 MIJ

NB Paa Andraget stod paaført:

"Over Foranstaaende Andragende ville Skolel. J. meddele Erklæring og sende den herpaa tegnet tilbage til Sognepræsten".

Fjellerup d. 23de M.

E Galten sp

Sogneforstanderskabet har under 25 d. M. til Skoledirectionens Resolution fremsendt et Andragende fra Skolelærer Dinsen i Fjellerup, hvori han besværer sig over, at Skolen i Fjelsted modtager Børn til Skolegang, som henhøre til Fjellerup Skoledistrict. - I denne Anledning meldes til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse for Vedkommende, at, hvor Skoledistricternes Grændser i et Sogn af de høieste Autoriteter ere bestemt, der staaer det ikke i Forældrenes frie Villie at sende deres Børn i hvilkensomhelst af Sognets Skoler de finde for
 (218⁺) godt; men naar Forandringer i den bestemte Inddeling af Forældrene eller Sogneforstanderskabet paa Grund af særdeles Omstændigheder f.Ex. kortere Skolevei o. d. ansees ønskelig, da maa et motiveret og i al Fald af Sogneforstanderskabet understøttet Andragende indgives til Skoledirectionen desangaaende. I det foreliggende Tilfælde ere Fjelsted og Fjellerup Skoledistricters Grændser i den af Cancelliet under 10 Mai 1831 approberede Skoleplan saa nøiagtig afstukken, at Uvished ikke kan finde Sted, ligesom det i samme Plans Anmærkn. 3 a & b, udtrykkelig er bestemt, hvorledes skal forholdes, naar andrages paa Afvigelse fra det anordnede Skoledistricts Inddeling. Vel meddeles undertiden Approbation paa deslige Afvigelser, naar meget gyldige Grunde tale for samme, men imod vedkommende Skolelæreres Ønsker og Interesser indlader Skoledirectionen sig ugjerne paa deslige Tilladelser,
 (219⁺) da Velvillien af Forældrene imod deres Børns Lærer, og det eventuelle Confirmationsgebyr gaar tabt for den Lærer fra hvis Skole man drager Børn over til andre Skoler.

Skoledirectionen for Baag og Vends Herreder

d. 29. May 1849

C Bille Brahe

Seidelin

Til Sogneforstanderskabet i Fjelsted pr. Odense

"Nordisk Folkeskole" No 13 af 1849 indeholder under Blandinger:
 "Paaskelatter for En og Anden. I Fyens Stifs Avis No 79 læses en Bekjendtgjørelse, underskrivet: "Fjellerup Skole pr. Odense d. 27de Marts 1849. I.A.Dinsen", saalydende: "Paa Grund af osv" -- I Middelalderen søgte, som bekjendt, de enfoldige og egennyttige Catholske Præster i denne Tid ved allehaande skammelige Optøier at opvække den saakaldte Paaskelatter. For at faae Folk til dygtigt at le, fortalte
 (220⁺) de nemlig fra Prædikestolen de urimeligste og væmmeligste Eventyr om Helgeners Undergjerninger, medens en Præst gav sig til at kukke som en Gøg, en anden at snadre som en And, en tredje at gale som en Hane osv., og de gottede sig over al Maade, naar de hellige Mure gjendløde af Mængdens Skoggerlatter. Den kirkelige Paaskelatter kjender man end, Gud ske Lov, kun af Navn. Hr. Dinsen har derimod gjort Forsøg paa

at indføre en Paaskelatter i den danske Skole, men for at Ophavsmanden til den ikke strax skulde være iøinefaldende, har han meget viselig, eller maaske Redactionen af Medynk med ham, givet Forsøget den beskedne Plads blandt andre Avertissementer. Om han har kukket, snadret eller galet, eller om han har fortalt et Eventyr - det ville vi ikke afgjøre, ligesaalidt som vi med Bestemthed kunne vide, om det vil gaa ham som det gik Middelalderens Præster paa Narre- og Æsels-Festen.

- (221⁺) Vor Skolelærerconferents afholdes idag d. 23de Juni i Harendrup, kun 7 Medlemmer vare tilstede. Da jeg kom hjem laa efterfølgende Skrivelse, hidsendt fra Provsten, paa Bordet:

"Underdanigst!

Da Skolelærer Jacobsen i Fjelsted er af den Formening, at den høie Skoledirections Skrivelse af 29de f.M. er ham uvedkommende, tillader jeg mig herved den underdanige Frihed, at bede Deres Høiærværdighed at paalægge Hrr Jacobsen, at fremkomme med Grundene, som give ham Myndighed til at regne Lov og Øvrighed for et Nul. Sognefoged Junges Søn i Fjellerup søger endnu Fjelsted Skole.

Fjellerup Skole, den 15de Juni 1849

Høiærværdige

Hrr Consistorialraad, Provst Seidelin
Ridd. og Dbmand.

Underdanigst
Dinsen
verte.

- (222⁺) Skoledirectionens Skrivelse af 29 Mai d.A. denne Sag betræffende er igjennem vedkommende Sogn eforstander communiceret. Skolelærer Jacobsen i Fjelsted.

Dette bevidner paa Forlangende

E Galthen

Over Foranstaaende ville Hrr Skolelærer Jacobsen i Fjelsted ved Tilbagesendelsen afgive Erklæring.

Dreslette 19 Juni 1849

Seidelin

Herpaa nedskrev jeg:

Det er maaske min Collegas Formening, at jeg ifølge den høie Skoledirections Skrivelse har at udvise Sognefoged Junges Barn af Fjelsted Skole, medens jeg som Skolelærer ikke seer mig beføiet til saadan Function og eiheller til Dato har kunnet indsee, at de har været

- (223⁺) Directionens Hensigt at paalægge mig den, ligesaalidt som jeg af den Maade, paa hvilken Sogneforstanderskabet har communiceret mig bemeldte Skrivelse, har kunnet udlede saadan Forpligtelse for mig. - Junge er Medlem af Sogneforstanderskabet; hans Begjering tilmig at læse privat med hans Barn, har jeg ikke kunnet afslaae; og naar Forstanderskabet

eller andre Vedkommende heri Skoledistrictet ikke yttre Misnøie med Barnets Tilstedeværelse blandt den øvrige Skoleungdom, saa er det min Formening, at dette altid maa være Hrr Dinsen uvedkommende.

Naar min ærede Collega endogsaa til de høieste Auctoriteter tør yttre, at jeg regner Love og Øvrighed for et Nul, da maa jeg paa det meest Indstændige allerunderdanigst bede den høie Skoledirection paalægge ham at aflægge Rigtighed herfor, hvorhos jeg lige underdanigst nødsages til at anholde om, at han maa erholde en Tilretteviisning for sin Skrivemaade.

Fjels. Degneb. d. 25^d Juni 1849.

Underdanigst

MIJ

(Nærværende Docum. erholdtes først d. 24 Juni) _{mij}

(224⁺) Documentet ledsagede jeg med følgende Linier: Det gjør mig inderligt ondt, at Deres Høiærværdighed skal forvoldes saa megen Uleilighed i nærværende for Dinsen saavel som for mig - ringe Sag. Det forekommer mig som Dins. synes ret at være i sit Element under slige Omstændigheder; hans private Kaadhed i Tale og Skrift kan jeg siden nøiere Bekjendtskab til ham ret godt døie, men naar han gaaer saavidt som nu skeer, lider jeg ved hans anmassende Fremfærd, hvorfor jeg har været nødsaget til underdanigst at anholde om en Paamindelse for ham.

Høiædle Høiærv.

Deres H. etc

etc Seidelin

MIJ

(225⁺) Fra Skoledirectionen for Baag og Vends Herreder har Sogneforstanderskabet modtaget følgende Skrivelse: "I Anledning af den atter indkomne Besværing over, at de af Fjellerup skolepligtige Børn modtages, uden høiere Tilladelse, til Underviisning i Fjelsted Skole, maa Skoledirectionen have Sogneforstanderskabet anmodet om at ordne denne Sag efter den engang givne Anviisning, hvorhos tilføies, at det ikke kan formenes Vedkommende at holde privat Lærer til sit Barn og derved undrage samme den for det bestemte offentlige Skole, saalænge nemlig Sogneforstanderskabet og in specie Præsten overbevise sig om at Barnet ikke derved gaaer tilbage i Kundskaber, men at denne Tilladelse ikke maa illuderes derved, at en anden Lærer giver Barnet privat en enkelt Times Underviisning, medens dog i det Væsentlige dets Underviisning besørges med et andet Districts Skolebørn i en fremmed Skole, hvortil det ikke hører; thi saadan Flytning bør ikke gaae for sig uden Samtykke af Skoledirectionen efter velbegrundet Indstilling fra Sogneforstanderskabet. Herom vilde Sogneforstanderskabet sætte vedkommende Lærere og Forældre i Kundskab, og sørge for, at man derefter retter sig.

Skoledirectionen for Baag og Vends Herreder

d. 4de Juli 1849

Til Sogneforstanderskabet

i Fjelsted.

Udskriftens Rigtighed bevidner

EGalthen

verte

(226⁺)

24/7 49

Foranstaaende Skoledirectionsskrivelse leverede Præsten mig en Gjenpart af igaar d. 23de ds. paa Kirkegaarden, da vi begravede Hmd. Rasmus Jensens Kone. Han tilføiede "Junge kommer maaske til at indgaae med et Andragende til Skoledirectionen og lade Sogneforstanderskabet anbefale det". Om Eftermidd., da jeg gik til Begravelse, mødte jeg Junge og viste ham bemeldte Gjenpart. Jeg spurgte ham, om hans Dreng ikke skulde blive fra Skolen for det Første, men han svarede, at saalænge Præsten ikke forbød Drengen at komme i Skolen, skulde han vedblive at gaae.

(227⁺)

"Idet jeg indseer det Rigtige i, at de stedfindende Skoleforsømmelser, paa Grund af Krigen, blive anseete for at kunne passere uden Mulct, tillader jeg mig dog herved at bede Sognefoged Junge mulcteret for hans Tjenestedreng, Niels Olsen, som endnu ikke nogen Dag har søgt Skolen i indeværende Halvaar. I Juni Maaned har han forsømt 9 og i Juli 7 Dage. Mai Maaned er anseet som Pløieferie. Dersom Hr Junge bliver frietaget for Mulct, er jeg bange han ikke kan huske at hans Tjenestedreng slet ikke søger Skolen, og det kan jeg ikke være tjent med, da muligen Hr Junge Bedømmer Underviisningen i Fjellerup Skole efter hans Tjenestedrengs Fremgang. Hvorvidt Hrr Junge, der, ligesom Jacobsen i Fjelsted, regner en Øvrigheds Resolution navnlig Skoledirectionens Skrivelse af 29 Mai 1849, for et Nul, kan være værdig til at have Sæde og Stemme i Sogneforstanderskabet - især med at bestemme anførte Mulct - vil jeg bede Sogneforstanderskabets øvrige Medlemmer at bestemme. At Jacobsen skal blive paalagt at fralægge sig fornævnte Beskyldning - at han regner Lov og Øvrighed for et Nul - ved Dom, derfor skal jeg nok sørge, saasnart han eengang til begynder paa at kræve en større Løn, end der

(228⁺)

rettelig tilkommer ham.

Fjellerup Skole, den 31te Juli 1849

Til

Sogneforstanderskabet for F. og Hrd.

Ærbødigst

Dinsen"

1/8 49

"Paa Grund af Din Skrivelse til Sogneforstanderskabet: "At Jacobsen skal blive paalagt at fralægge sig fornævnte Beskyldning - at han regner Lov og Øvrighed for et Nul - ved Dom, derfor skal jeg nok sørge, saasnart

nan eengang til begynder paa at kræve en større Løn, end der rettelig tilkommer ham" maa jeg spørge: naar, hvor og hvad jeg har krævet til større Løn end der rettelig tilkommer mig?

Dit behagelige Svar forventes.

Hrr Skolelærer Dinsen

Venskabeligt

til Fjell. Røgd.

M I Jacobsen

Motto: Hvis seer Du Splinten etc.

Hvo som graver en Grav etc.

(229⁺) Til Svaret, som Du i Din Skrivelse af Gaars Dato affordrer mig, tjener til Efterretning:

I Den Repartition, som Du for et Par Aar siden selv havde forfattet, over Dit Skole- og Degnekorn var saa falsk, at Sogneforstanderskabet kasserede den, og formaaede mig til at repartere Din Kornløn overeensstemmende med Retfærdighed. - Da Feilen ikke bestod i en tilfældig Regnefeil, men i et sindrigt opfundet Bedragerie, tillader jeg mig at kalde Feilen "Falskerie", og Du krævede formeget.

II Ifølge en Cancelliskrivelse, som Præsten i ovenstaaende Anledning leverede mig en Afskrift af, skal 1 Td Rug regnes liig 12 Skp Byg, jeg kan derfor ikke skjønne, at fordi Bygget var dyrt ved sidste Capitelstaxt, Du derfor ogsaa har Ret til at kræve en høi Rugpriis.

Dette Svar er vel tilstrækkeligt.

Ifølge den Lov, som gjælder om optagne Creature, kunde Du ingen Beta-
ling have faaet for Bekjendtgjørelsen om det Lam, der eengang var kommen
(230⁺) til min Faareflok, men de 20 , Du dengang tog fra mig, brød jeg mig ikke om, jeg vilde ikke, omtale det, da jeg frygtede det kunde forstyrre det venskabelige Baand, som dengang jeg syntes bandt os sammen. Hvorvidt Du har havt Ret til at gjøre mig umyndig og kræve min Familie Høitids-offer ved Offersedler, derom er der kun een Mening hos alle Rettænkende, men ogsaa dette tiede jeg til og ærgrede mig derover. - Den Stridshandske, Du senere har tilkastet mig ved at kapre mine Skolebørn, har jeg derimod ikke kunnet lade ligge, da Saadant vilde have min og Families Ødelæggelse til Følge, jeg søgte derfor - som der staaer i Lærebogen - Beskyttelse mod Dig ved de offentlige Love, Øvrigheden har givet mig Ret, men den trodser Du og tager Dig selv tilrette og viser derved, at Du ligesaa lidt bryder Dig om Lov og Øvrighed, som om min og Families Ødelæggelse, naar Du blot kan faae Foræringer og Din Egennytte tilfredsstillet (vide Dine egne Ord i Harndrup Skole St. Hansdag). Jeg maa bemærke at saalænge Din Afskrivningsbog er heel, da kan jeg bevise, hvori den har foran
(231⁺) falske Beregning bestaaer, men er eller bliver den skaaren istykker, da vil jeg kun bevise, at Sogneforstanderskabet kasserede Din Beregning fordi Du krævede formeget, og at Sognebeboerne yde mindre Korn efter

uen af mig forfattede Repartition.

Fjellerup Skole d. 2^{den} August 1849.

Din til Forsonlighed altid rede-
bonne men haardt fornærmede Uven
Dinsen

Paa Bagen af Brevet: "Fremtidig Correspondance frabedes. Vil Du tale med mig, bedes Du at blive borte fra min Bolig, men møde her i Skolen. Jeg haaber Du veed Grunden".

Offentlig har jeg ikke udtalt et Ord ell. nedskrevet en Tøddel til Dinsens Fornærmelse.

(232⁺) Idag til Morgen, d. 6te Aug., kom Præsten gaaende hertil. D. har igaar bedet ham at bringe Forlig tilveie imellem os. Paa min Opfordring nedskrev Præsten følgende Linier paa Bagen af Ds foranstaaende Brev: "Efter Dinsens Forlangende har jeg bedet Jacobsen om at modtage Forlig i den imellem dem opstaaede Uenighed. Fjellerup d. 6 Aug. 1849. E Galthen. Ved samme Leilighed foreviste Præsten mig Følgende:

"Hrr Skolelærer Dinsen paa Fjellerup Mark har i et Andragende af 22 Mai d. A. ført Anke over, at min Søn gaaer i Skole hos Hrr Skolelærer Jacobsen i Fjelsted og saaledes er ført udenfor det Skoledistrict, han sorterer under. - Fornævnte Andragende, der fornemmelig er rettet mod Skolelærer Jacobsen, er saaledes mig uvedkommende uden forsaavidt Jacobsen deri sigtes for at have formaaet mig til at lade min Søn gaae i hans Skole; thi hvad dette angaaer, da skylder jeg Jacobsen den sandfærdige Erklæring, at han aldeles ikke isaavidt har influeret paa mig, men at jeg selv har formaaet Jacobsen til at læse med mit Barn. Grundene hertil ere: at jeg for det Første har kjendt Jacobsens fra Barndommen af, og for det Andet, at Jacobsen har nydt megen Underviisning af min salig Fader, der var Præst herpaa Stedet, da Jacobsens Fader (233⁺) var Skolelærer i Fjelsted, og for det Tredie, at Jacobsen er mig bekjendt som en meget duelig Lærer. Hertil kommer endnu den Omstendighed, at der er en stor Forskjel paa at passere Skoleveien fra Fjellerup til Fjelsted og Skoleveien fra Fjellerup til Fjellerup Skole, idet nemlig den Første altid er fremkommelig endogsaa om Vinteren, medens derimod den Sidste ligger ufremkommelig af Sne til hen i Foraaret; hvortil jeg endnu maa bemærke, at Fjellerup Skole er et eenligt liggende Huus, hvor ingen Lærer boer, og Døren saaledes ikke altid kan være aaben, naar Børnene der indfinde sig. Skjøndt den meget ærede Direction ved Skrivelsen af 29de Mai og 4de d. M. har tilkjendegivet, at det ikke staaer i Forældrenes frie Villie at sende deres Børn i hvilken somhelst af Sognets Skoler, de finde for godt, haaber jeg dog, efter hvad jeg har oplyst, at den ærede Direction ikke vil negte mig at lade

(234) mine 3 Sønner gaae i Skole hos Hr Jacobsen i Fjelsted og at dette vil vinde den ærede Directions gunstige Bifald, tør jeg med saamegen mere Grund haabe, som jeg aldeles ikke derved har til Hensigt at fornærme Hr Dinsen eller at afkorte ham noget i hans Indrader, der desuden ere bestemte; ligesom jeg og er villig til i sin Tid at erlægge Confirmations Honorar til ham, skjøndt jeg ikke kjender noget Lovbud, der paa-byder slig Honorar.

Endelig maa jeg endnu bemærke, at forsaavidt jeg var bosiddende i en Kjøbstad vilde man vist ikke nægte mig Adgang til at lade mine Sønner frekventere hvilket som helst af de der oprettede Instituter, det maatte convenere mig at lade dem oplære i.

Fjellerup d. 31de Juli 1849

Ærbødigst

S. L. Junge

Sognefoged og Sogneforstander

Til

den meget ærede Skoledirection for Baag og Vends Herreder"

(235⁺) "Samme Ansøgning fra Sognefoged og Sogneforstander Junge tillader Sogneforstanderskabet sig at anbefale efter Forlangende af Supplicanten. Da Junge boer i den yderste Ende af Fjellerup District, hvorfra Veien især om Vinteren i den Tid at Snee falder, er ufremkommelig, og han saaledes ikke for at fornærme Skolelærer Dinsen, udbeder sig saadan Tilladelse, men endog er villig til at erlægge ConfirmationsGebyr, seer Sogneforstanderskabet ingen Grund til at nægte ham sin Anbefaling, men haaber at han vil faae sit Ønske opfyldt.

Fjelsted Sogneforstanderskab d. 6^t August 1849.

E Galthen Peder Møller Søren Hansen Peder Larsen
Rasmus Christoffersen.

d. 7/8 49

Uagtet Præsten paa Dinsens Forlangdende skulde igaar gjøre Forlig, som han kaldte det, imellem os, saa har dette nok ikke saa lige været meent hos Hr D.

(236⁺) Et ffa ham ankommen Circulair, indeholdende nogle No af "Nordisk Folkeskole" har faaet 3 dobbelt Forsegling, medens han for noget siden meldte mig sin Kones Nedkomst paa en Lap uforseglet og uklippet, stærkt sammenkrøllet, med Sadelmgr. N. Andersen. (Ved denne Lap var endnu meer at bemærke). Foruden den tredobbelte Forsegling ved det idag erholdte Circ. har han paa Udskriften udhævet "Degnebolig" med Streg. Ved Afsendelsen paaskrev jeg efterstaaende Linier:

"NB. Rigtigt arriveret. Udskrift og den omhyggelige Forsegling foranlediger mig for denne Gang til paa Broderskabets Vegne at gjøre opmærksom paa, at det vistnok vilde være gavnligt for os gjentagende at

gjenneamlæge No 13 af denne Tidendes indeværende Aargang, thi i den senere Tid har jeg hyppigt maattet snart mundtligt og snart skriftligt iagttage saadanne Sager, som med Føie sortere under Kukken, Galen eller (237⁺) Snaddren. Fortsat Circulation af bemeldte No være herved anbefalet".

Fjelsted Degnebolig d. 7de August 1849

MJacobsen

Paa den lille Løkke er kjørt 10 læseMergel + 40 + 48 + 49 + 22 + 46 + 37 + 40 + 47 + 42 + 72 ialt - 499.

Gjenpart

"At Fjelsted Sogneforstanderskab med den Paategning, det gav Skolelærer Dinsens Andragende om at faae Offer af Fjellerup Skoledistrict, ikke har havt Villie eller Hensigt til, at Skolelærer og Kirkesanger Jacobsen i Fjelsted derved skulde lide Tab i sine Indtægter, men alene kunde indvillige Dinsens Begjering, saafremt Overautoriteterne - hvilket man ikke antog muligt - skulde tilstaae ham den, det kunne vi ikke undlade at bekræfte.

Fjellerup d. 1ste Februar 1850

E Galthen Simon Junge Peder Møller Søren Hansen

Rasmus Christoffersen Peder Larsen, Skydsbjerg

Samtlige Forstanderskab.

(238⁺) Molbechs Ord om Skriftet: "Ved Thronskiftet 1848" slutter saaledes: "Man lover Folket i Danmark en høiere Betydning og Værdighed, vi bede da om, at Folkets humane og moralske Ret maa agtes i enhver af dets Stænder og Classer, man lover os Frihed under nye Statsformer, vi bede da først om den Retfærdighed, vi ikke have savnet under de gamle".

15/2 50

Det gamle Degne- og Skolekorn udgjør 7 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Rug og 7 Tdr. $\frac{1}{4}$ Skp Byg. Jeg har altsaa tilgode i Skdekassen for 2 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. Byg mindre end $1\frac{1}{16}$ Td. $\frac{1}{2}$ Skp Rug, det er beregnet efter Capitelstaxt

2 Rd $5\frac{7}{8}$ for een Td. Rug og 2 Rd. $4\frac{1}{4}$ for een Td. Byg, 8 Rd. $2\frac{1}{2}$ 1-9/16 + 3 Rd $8\frac{7}{16}$ = 5 Rd $1\frac{1}{2}$ 9-1/8, hvilke 5 Rd $1\frac{1}{2}$ 9-1/8

(239⁺) Skolepatron Peder Larsen Møller har udbetalt mig, hvorfor qvitteres.

Fjels. Degneb. d. 15 Feb 1850

MJacobsen

Hele Kongeriget Dmks Hartkorn efter "Bergsøes Statistik" er 407,463 Tdr.

"Underdanigst Forespørgsel!

Under 22de Januar 1848 klagede 25 Huusmænd til Skoledirectionen, men have endnu ingen Resolution erholdt. Klagen - hvoraf hermed fremsendes

en Afskrift - viser, at nu skal alle Huusmændene i Sognet /: de paa Billesbølle Grund undtagne, som nu ere frie baade for at yde Rug og Byg :/ give baade Byg og Rug, medens for faa Aar siden nogle ikke gav Byg og andre ikke Rug, hvilket beviser, at det gamle Degnekorn ikke ydes nu som forhen, altsaa ikke at udfinde fra hvilke Gaarde det oprindeligt er ydet, hvorfor medfølgende Afskrift af hans Høiærværdighed (240⁺) Hrr Provst Seidelins Skrivelse giver os Medhold.

Underskrevne Beboere tillade sig derfor den underdanige Frihed at spørge det høie Ministerium om Følgende:

1) Om Parcellisterne af Billesbølle, circa 1/6 Deel af Sognet, kan fritages for at yde Skolekorn mere nu end forhen?

2) Om Sognets øvrige Huusmænd ere pligtige at yde 1 fuldt Fdk Rug og 1 fuldt Fdk. Byg til Kirkesangeren, uden Hensyn til hvor lille en Brøk Fdkr. de ere ansatte for paa Repartitionen over Skolekornet?

3) Da det Quantum Korn, der ydes af Gaardmænd og Huusmænd i Forening, ikke udgjør de 6 Tdr. Rug og 10 Tdr. Byg, som Kirkesangeren skal have, uagtet Huusmændene, dersom de skulle give fulde Fjerdingkar, yde langt mere end Gaardmændene efter advenant, ere saa Huusmændene pligtige at (241⁺) betale det Manglende med Penge i Forhold til Hartkornet?

4) Naar den Rug, lidet over 1 Td, som Kirkesangeren efter Repartitionen faaer mere end 6 Tdr, skal reduceres til Byg, har saa Kirkesangeren lov til at regne 1 Td Rug liig med 1 Td Byg, eller skal han regne 1 Td Rug liig 1½ Td Byg?

Fjelsted Sogn Vends Herred, Odense Amt, den

2^{den} Marts 1850

underdanigst

Jens Andersen, Nils Hansen Hans Rasmussen

Lars Madsen, Knud Jensen, Peder Rasmussen

Peder Andersen

Til det høie Ministerium"

"Over hosfølgende Forespørgsel af 2^{den} d. M. med 2 Bilage ville Sogneforstanderskabet - da Forespørgslen er stillet til Ministeriet - ved Tilbagesendelsen give en udførlig og motiveret Erklæring. Hvorledes (242⁺) Huusmændene kunne sige, at de ingen Resolution have faaet paa deres Klage af 22 Januar 1848, begriber jeg ikke, da jeg under 9de Marts f.A. har meddelt den en saadan igjennem Sogneforstanderskabet.

Til Fjelsted Sogneforstanderskab".

Concepten til den begjerte Erklæring var saaledes:

Skjøndt Sogneforstanderskabet nu - efter saa mange Forespørgsler, Erklæringer og de derpaa grundede Resolutioner - anseer "Ydelsesmaaden" af af Skolelærer og Kirkesanger Jacobsens natural Lønning for Fjelsted

ndelig Ordet, saa maa det atter, paa Grund af nærværende For-spørgsel af 2^{den} Marts med 2 Bilag til det høie Ministerium, afgive den af Deres Høiærværdighed under 23de f.M. begjerte Erklæring. - Ligesom Deres Høiærværdighed ikke begriber, hvorledes Huusmændenes kunne sige, at de ingen Resolution have faaet paa deres Klage af 22de Januar 1848, (243⁺) saa er dette ogsaa uforstaaeligt for Sogneforstanderskabet, da det ikke veed bedre, end at Resolutionen i sin Tid er dem forkyndt, men da der findes indført i Fjelsted Sogns Skoledeliberationsprotocols fol. 110, er den desuden endnu til alle Tider til Eftersyn for enhver af de Spørgende.

Med Hensyn til de givne Spørgsmaal bemærkes:

ad 1. At Billesbølle Parcellister ifølge det Nubestaaende ere fritagne for at yde Korn in natura, er ikke Spørgerne ubekjendt ifølge Bilag A, men i mangfoldige Aar, saalangt tilbage i Tiden, som Nogen af Sognets Beboere kan mindes, udredtes aarligen med megen Velvillie Lønningskornet in natura til Skolelæreren i Fjelsted saaledes af Sognets forskellige Bylaug: Hver Gaard i Fjelsted ydede 2 Skpr Rug i Degnekorn, i Fjellerup, Sletterod og Kaaberbølle gaves af hver Gaard 2 Skpr Byg i Degne- (244⁺) korn, og af samtlige foranførte 3 Bylaug ydedes foruden saavel af Gaarde som Huse $\frac{1}{2}$ Fdk. Rug, $\frac{1}{2}$ Fdk Byg og $\frac{1}{4}$ Fdk Boghvede af hver Tønde Hartkorn i Skolekorn. Bemeldte Korn, der benævnes "det gamle Degne og Skolekorn" udgjør efter Skoleplanen af 10de Mai 1831: 7 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Rug, 5 Td $5\frac{1}{2}$ Skp Byg og 1 Td $2\frac{1}{2}$ Skp Boghvede, eller, naar Boghveden regnes lig med 1 Td. Byg, 7 Tdr $\frac{1}{2}$ Skp Rug og 7 Tdr $\frac{1}{4}$ Skp Byg. - Parcellisterne af Billesbølle Grund svære i al den Tid aarligen 3 Fdkr Byg af hver Tønde Hartkorn, hvorved de ene ydede det som det gamle Degne og Skolekorn manglede for at udgjøre 6 Tdr. Rug og 10 Tdr. Byg. Samtlige 4 Bylaug have saaledes, naar man ikke vil opholde sig ved Nulliteter, bidraget i Forhold til deres Hartkorn saagodtsom lige meget til Skolelærerlønningen in natura.

Hartkornsforandringen ved den nye Matricula Indførelse gjorde det imidlertid nødvendigt at afvige fra hin gammel Ydelsesmaade, hvorfor Sogneforstanderskabet reparerede bemeldte Kornlønning lige paa hele (245⁺) Sognets Hartkorn. Hvorvel nu Billesbølle Parcellister ikke egentlig fornærmedes ved denne Ligning, saa negtede de dog at betale efter den, og de fik ved Cancelliskrivelse af 15de September 1846 bestemt, at det gamle Degne og Skolekorn først skulde repareres lige paa alt det contribuable Hartkorn i Fjelsted Sogn med Undtagelse af det Parcellisterne af Billesbølle paahvilende Hartkorn, hvorimod disse Parcellister kun have at deeltage med de øvrige Sognebeboere i Udredelsen af det som fattes for med det gamle Degne og Skolekorn at udgjøre 6 Td. Rug og 10 Tdr Byg.

Unegteelig ere disse Parcellister i denne Henseende bleven særdeles favoriserede paa de øvrige Sognebeboeres Bekostning, hvilket med Hensyn til Localomstændighederne er høist ubilligt, eftersom Beillesbølles Udparcellering har gjort det nødvendigt at opføre end een Skole i Sognet. I Febr. f. A. tillod Sogneforstanderskabet sig derfor at andrage paa, at Parcellisterne af Bølle Grund i Eftertiden maatte tilpligtes (246⁺) at deeltage lige med Sognets øvrige Beboere i Udredelsen af det gamle Degne og Skolekorn; men paa Grund af Deres Høiærværdigheds behagelige Formening, at det Andragne vilde skee ved Tingenes nye Ordning følge af sig selv, har Forstanderskabet ikke endnu fundet videre Anholdelse i denne Henseende betimelig, skjøndt det meget maatte ønske denne Sag fremmet.

ad 2. Til dette Punct hører, hvad der under 17de Febr. 1848 tildeels erklæredes paa den som Bilag B nedenfølgende Klage af 22de Januar f. A. nemlig: Fra Begyndelsen til Enden indeholder Andragendet (Bilag B) kun Urigtigheder og halve Bemærkninger, som ikke ere anvendelige paa Huusmændene heri Sognet. Naar Talen skal være om gammel Ydelsesmaade for disse af Degne og Skolekorn, og som skulde have bestaaet saalænge, at den kunde have Hævdret, da er denne: At hver Huusmand gav 1 Fdkr. i Degnekorn og 1 Fdkr i Skolekorn. Afgangne Jacobsen i Fjelsted havde (247⁺) Degnekornet, Gram i Harendrup Skolekornet, og hvorledes disse stundom fulgtes ad og snart kom hver for sig til de forskjellige Bylaug heri Sognet og hævede af Huusmændene hver sit fulde Fjerdångkar, er enhver ældre Sognebeboer bekjendt. Mindre Maal end 1 Fdkr existerede ikke, og man har endnu en Afskrivningsbog paa Skolekornet af sal. Gram for Aarene 1802, 3, 4, 5, 6 og 7 som siger dette; førend altsaa Forordningen af 25de Juni 1810 § 8 endnu hjemlede samme. - Saaledes er den gamle Ydelsesmaade, og Læreren har Ret til at hæve fulde Fdkr, deels fordi Cancelliskr. af 1ste Juli 1843 fremhæver dette, deels fordi det er overensstemmende med hiin gammel Ydelsesmaade, og Huusmændene altsaa ikke bebyrdes med større Paalæg end for hin har været, og endelig deels fordi den angivne Forordning bestemmer fulde Fdkr. saameget mere som det alene er det gamle Degne og Skolekorn, der reparteres.

(248⁺) Andragernes Bemærkning om Forholdet imellem Hoved- og Biparcel kan ligesaa lidt bringes i Anvendelse heri Sognet. Parcellisterne eller Huusmændene ere tildeels ligesaa gamle Selveiere som Gaardmændene, og ingen af hine (naar undtages den ene Spørgende Peder Rasmussen, der ikke affordres Bidrag) staae i en saadan Forbindelse med en Hovedparcel, at Skolelæreren kan henholde sig til den. Andragerne have angivet den første Deel af Anordningen, men ikke det umiddelbart følgende, som er gjældende eller anvendeligt paa dem, nemlig: "Hvor derimod alle Parceller bebygges eller henlægges til forhen jordløse Huse, og altsaa ingen Hovedparcel hefter i det Hele for disse Byrder og mindre Ydelser,

maa, ved disse Siøstes Repartition paa Parcellerne i forhold til hvers Hartkorn, af Korn ingen mindre Brøker antages end $\frac{1}{4}$ Skjeppe, saa at, naar Vedkommende tilkommer mindre end et Fjerdingkar, leveres et fuldt Fjerdingkar".

(249⁺) Foranførte er Fjelsted Sogns Huusmænd vel bekendt, og det var Uret at ville kalde dem stridige eller uvillige med Hensyn til Ydelsen og Ydelsesmaaden, naar ikke een ell. anden tildeels Uvedkommende foranlediger Uvillighed. Foruden det at Huusmændene kjende hvad der hjemler Skolelæreren 1 fuldt Fdkr. Rug og 1 fuldt Fdkr Byg, saa maae de ogsaa erkjende det Billige i denne Ydelsesmaade, eftersom kun de Huusmænd, der have Kornavling, ere paalignede Bidrag, og der som oftest have ligesaa talrig Skoleungdom fra Husene som fra de største Gaarde. Huusmænd med Kornavling maae ogsaa ville tilstaae det Retfærdige i at Forord. af 25de Juni 1810 § 8 har ansat Minimum til 1 Fdkr, og at Værdien af deres Ydelse ikke er større end nødvendigt, naar den skal kaldes "Løn" for Underviisning, og ikke skal faae Udseende af "Almisse" eller desl. Det være i Forbigaaende tilladt at berøre, at der gives

(250⁺) Exempel paa, hvorledes Huusmænd i et Bylaug engang fandt for godt at levere deres Brøkandeel, og kom da EEn med sin Rug og Byg indbunden i tvende Hjørner af sit Lommetørklæde, og en Anden bragte sin Andeel i Papiir, etc. Kun særdeles Individuer kunne hylde saadan Moro, og det maa være et almindeligt Ønske, at Ingen gaves Leilighed til Sligt, ligesom vistnok ingen Skolelærer skulde - om han end ikke som Læreren i Fjelsted har Hjemmel paa fulde Fdkr - udsættes for det Slagt Ydmygelser.

ad 3. Med Hensyn til hvad der er anført under 1) maa det være arithmetisk rigtigt, at Huusmændene deeltage i Forhold til deres Hartkorn i at betale det Manglende, eller hvad det gamle Degne og Skolekorn fattes, for at udgjøre de reglementerede 6 Tdr Rug og 10 Tdr Byg, hvilket ifølge de givne Bestemmelser udbetales Læreren efter Capttaxt af Skolekassen.

ad 4. Kirkesangeren har ikke regnet 1 Td. Rug lig med 1 Td. Byg, men der er ifølge en Cancellibestemmelse stedse afkortet ham 12 Skpr Byg

(251⁺) for hver Td. Rug, som det gamle Degne- og Skolekorn udgjør mere end 6 Tdr. Rug. Han har herved hvert Aar havt noget Tab, men ikke paataalt det før Capitelstaxt for Byg f. A. var høiere end for Rug. Han viste da det ubillige i, at han skulde give 12 Skpr Byg for 1 Td. Rug, og Sogneforstanderskabet, der maatte erkjende dette, udbetalte ham hans Tilgodehavende, nøiagtigt beregnet efter Cpttaxt saavel for Rug som Byg, hvilket det ogsaa har gjort for sidste Aar, og maa Forstanderskabet heri mene at have handlet forsvarligt, saafremt man ikke vil forlange, at Skolelæreren skal lide Tab.

Sogneforstanderskabet for Fjelsted Sogn d. 4de April 1850

31/5 50

Igaar den 30te Mai blev Degneboligen første Gang belagt med Indqvartering, hvilken Ære H.J.Trydemand og H. Jg. Larsen, der ere Indqvarteringsmænd heri Byen, have forundt mig. Har jeg ikke reel Aarsag til at fornærmes herfor, saa har jeg deri, at de anmeldte Indq. forud for (252⁺) vedkommende Værter, men ikke for mig. 2 pene Msk. af 2^{den} Liniebat, en Corporal Henriksen (Typograph) og Undercorporal Rudolff (Skolelærer) ank. hertil igaar Eftermidd. Kl. 2½, overligge idag og skulle afreise imorgen.

1/6 50

Da min Indqvartering var afreist, skrev jeg hen til H.J.Trydemand: "Gode Ven! Jeg veed, at Du og H. Jg. Larsen ere Indqvarteringsmænd heri Fjelsted, men veed ikke, om jeg er forpligtet til at modtage Indqvartering uden i - særdeles Tilfælde. Da- som Du veed - hverken jeg eller mine Formænd nogensinde før (ikke engang i Aarene 1812,13) have været tilsendt Indq., saa forekom det mig noget besynderligt med de tvende tilsendte Corporaler, saa meget meer som Du ikke efter Skyldighed forud havde underrettet mig ligesom de øvrige Indqvarteringsværter heri Byen, hvortil der dog, som jeg hører, har været god Tid. - Jeg er idag daarligt tilgangs, men er Du hjemme efter Skoletid vil jeg see at rokke hen tilDig.

Din forbundne

Indqvarteringsmand H.J.Trydemand". MJacobsen

(253⁺) "Gode Ven jeg kan ikke svare Dem paa Deres Skrivelse, hvad sidste Indqvartering angaaer, havde jeg ikke det mindste med at Gjøre, Da jeg var paa Tørvemosen og var ikke hjemme, hvorfor De haver i denne henseende at henvende Dem til H. Jørgen Larsen.

Fjelsted d. 1ste Juni 1850

H Jørgen Trydemand"

S. T.

Hrr Skolelærer Jacobsen Fjelsted.

"Da Skolelærer Dinsen hverken kan ell. skal forestaa Kirkesangen, men desuagtet har faaet for Skik - naar han en enkelt Gang som oftest midt under Gudstjenesten kommer ansættende i Kirken - at opmarschere i Degnestolens indskrænkede Plads og stille sig klos ind paa mig, saa er dette i flere Henseender til Gene for mig i min Function som Kirkesanger, og - især da hele Menigheden kjender hans uvenskabelige Sindelag til mig - vistnok til Forargelse. - I denne Henseende er jeg saa fri ærbødigst at forespørge, om jeg ikke paa dette Sted kan blive fri (254⁺) for hans paatrængende Fremfærd?
Fjels d. 15 Juli 1850
Velærværdige Hrr Pastor Galthen Fjellerup Præstegaard"

Ærbødigst
MJacobsen

"I Anmodning af Deres Værdsvarligheds (---) af 10 Juli medtes til behagelig Efterretning, at, hvor upassende det er handlet af Dinsen at trænge sig ind i Degnestolen, hjemle Anordningerne dog ikke Autoriteterne nogen Ret til at forbyde ham det. I Skoleanordningen af 29 Juli 1814 Bilag A § 35 hedder det udtrykkelig:

"Samtlige Skolelærere i Sognet staae hos hverandre i Degnestolen, og den der er ældst staaer øverst".

Er nu Degnestolen for liden til 2, da kan det gøres Kirke-Ejeren til Pligt at udvide den, naar Klage i denne Henseende føres.

Men Jacobsen kan, naar han ønsker det, forlange, at Dinsen hver anden (255⁺) Søndag læser i Chordøren før og efter Gudstjenesten, besørger Tillysningerne lagte paa Prædikestolen og tilkjendegiver Præsten, naar det sidste Vers synges før Prædiken. For Øvrigt formoder jeg, at Dinsen, i Overeensstemmelse med Skoleanordningen, møder med Kirken før Gudstjenestens Begyndelse og førersine Skolebørn ind i Kirken samt paaseer de stedfindende Kirkeforsømmelser.

Dreslette 24 Juli 1850

Hengivenst
Seidelin".

S.T.

Hrr Pastor Galthen

Opgivelse af samtlige mine aarlige Embedsindtægter med Hensyn til Krigsskattens Beregning ifølge Circulaire fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet af 18de Juli 1850 og medfølgende Skoledirectionsskrivelse af 31te f.M.:

1)	a/ 6 Tdr Rug a 2 Rbd 5 $\frac{1}{2}$ 7 $\frac{1}{2}$ er 17 Rbd 2 $\frac{1}{2}$ 10 $\frac{1}{2}$	141 Rbd 1 $\frac{1}{2}$ 2 $\frac{1}{2}$
	44 - Byg - 2 - 4-14- - 123 - 4- 8 -	
(256 ⁺)	b/ Fradraget for Offer og Accd.	
	6 $\frac{1}{2}$ Td. Byg 18 Rbd 1 $\frac{1}{2}$ 11 $\frac{1}{2}$	
	1 Td Rug for Klokkeeringning 2 - 5- 7-	
	c/ 6 Skpr Rug i Enkepens. 2 - 1- 1 $\frac{1}{2}$ -	56 Rbd 1 - 2 -
	50 $\frac{1}{2}$ - Byg - - 17 - 4- 8 $\frac{1}{2}$	
	Lønningsoppebæret Udgift 15 - -- 6 $\frac{1}{2}$	
		85 Rbd "7" 1 $\frac{1}{2}$
2)	a/ Et Maal Melk 16 Rbd "7" 1 $\frac{1}{2}$	
	b/ 18 Læs Tørv a 8 $\frac{1}{2}$ 24 - " - " -	
	128 $\frac{1}{2}$ Høe a 8 10 - 4 - " -	58 - 4 - "-
	192 - Halm a 4 - 8 - " - " -	
3)	Offer og Accident 186 Rbd 2 $\frac{1}{2}$ " -	196 - 2 - "-
	Kirkesangerløn 10 - " - " -	
4)	Bolig med Hauge. 40 - " - "-	
	Summa Rbdlr 380 - "- "-	

Fjelsted Degneb. d. 8de August 1850

Høiærværdige
Hrr Consistorialraad og Provst
Seidelin
Ridd af Danneb. og Dbm.

Underdanigst
MJacobsen
Kirkes og Skolelærer

til

Dreslette

En Dreng fra Præstegaarden indleverede igaar i Convolut med Paaskrift:
"Til Kirkesangeren i Fjelsted" en blaa og gul Subskriptionsplan. Efter-
som der ingensinde før er tilsendt mig Subskriptionsplaner fra Præste-
gaarden forstaaer jeg ikke Mensigten med denne Forsendelse netop i
disse Dage, og da Ingen heri Huset kan forklare mig samme, og hverken
De selv ell. Deres Børn ved min Samtale med Dem idag talte et Ord
herom, saa maa jeg ærbødigst forespørge hos Dem i denne Henseende?

Fjels. Degneb. d. 29de Sept. 1850

Ærbødigst

MJacobsen

S.T.

Mad^m sal. Galthen

til Fjellerup Præstegd.

- (258⁺) "Af Rødegaard paa Fjellerup Mark har jeg endnu ikke erholdt hvad der
af samme pr. 1849 skal ydes til mig in natura af Korn og Fourage, nem-
lig: 1 25/32 Fdk. Rug, 1 25/32 Fdk. Byg, 13 1/4⁸ Høe og 12 1/4⁸ Halm.
Skolelærer Dinsen har tilstaaet, at han skal udrece disse Restancer, og
at han har Lyst til at faae dem udpantet. Jeg har ventet, at han vilde
have besindet sig og i Mindelighed erlagt dem; men da han ikke endnu
synes at give Tegn hertil, nødsages jeg til inden Aarets Udgang at
andrage Foranførte for Sogneforstanderskabet med den ærbødige Begje-
ring, at det vil foranstalte fornøden Udpantningsordre paa bemeldte
Smaarestancer og paa et Maal Melk ligeledes pr. 1849.

Fjelsted Degneb. d. 29de September 1850

Ærbødigst

Sogneforstanderskabet for Fjelsted Sogn MJacobsen"

- Denne Skrivelse har Sogneforstanderskabet besørget saaledes: "Paa
(259⁺) Omstaaende ville herr Lærer Dinsen behageligen meddele sin Erklæring.
I Sogneforstanderskabet for Fjelsted og Harendrup d. 2^{den} Octob. 1850
H C Steenfeldt, Morten Larsen, Rasmus Christoffersen Jørgen Larsen
Simon Junge, Peder Larsen, Peder Møller, Søren Hansen"

Hrr Dinsen har erklæret saaledes:

"Hr Jacobsen i Fjelsted har fuldkommen Ret i, at der pr. 1849 ikke er
ydet Korn og Fourage til ham af Rødegaard, samt at jeg - der hidtil
ikke har havt nogen retslig Adkomst - har tilstaaet, at jeg skal udrede
fornævnte Restancer. Hvad Melkerestancen derimod angaaer, da har Hrr
Jacobsen ikke affordret mig noget Maal Melk som Løn, vel har her været
Bud i den Henseende fra Md^m Jacobsen, men det har jeg kun anseet som
en Fortsættelse paa det Melketiggerie, Hr Jacobsen for mange Aar siden
paabegyndte. Da jeg desuden er af den Formeening, at jeg af min Eien-
domsjord ikke skal præstere andet til Skolevæsenet, eller Kirkesangerens

lønning, end hvad der reparteres paa Hartkornet, saa agter jeg ikke at levere Melk til Hrr Jacobsen, førend jeg erfarer, at saadant er (260⁺) min Pligt.

Naar Sogneforstanderskabet, ifølge Hr Jacobsens ærbødige Begjering, foranstalter den fornødne Udpantningsordre paa hvad jeg resterer til ham, beder jeg, lige ærbødigst, om det med det Samme vil erholde Underretning, om der kan være noget til Hinder for, at jeg lader gjøre Udlæg i Følgende, som jeg helst vil undvære:

1) En Fordring paa Hrr Jacobsen i Fjelsted over Korn, som jeg har leveret formeget, dengang een af Hrr Jacobsen forfattet Repartition over Degne og Skolekorn blev brugt, hvilken senere af Sogneforstanderskabet blev casseret, fordi den var for høi.

2) En Fordring paa de paa 20[/], som han har taget af mig for at han oplæste en Sognestævn. for mig, der efter Lovgivningen skulde bekjendtgjøres uden Betaling.

3) En ditto paa ditto over endeel Høitidsoffer, som han uden Ret har afgivet mig ved at sende Offersedler til min Familie, nemlig min Kone og hendes Forældre, som boe hos mig. Jeg vidste dengang ikke, hvad Hs H. Hr. Provst Seidelin senere har sagt mig, at Offerpligten paahviler (261⁺) Personer og ikke Eiendommen, samt at jeg, som Skolelærer, er fritaget for at yde Høitidsoffer.

Fjellerup Skole d. 5te October 1850

Ærbødigst
Dinsen".

8/10 50

Pastor Steenfeldt efterlod dette Papir i Søndags og vilde jeg skulde gennemlæse det, naar han var reist, og overveie samme, og han vilde da komme herop og høre min Mening paa Onsdag Aften eftersom Sognefstdskbt samles ved Almisseeuddelingen paa Torsdag hos R. Larsen i Fjellerup. - Jeg har bestemt mig til ikke at gjøre andet end affatte en Udpantningsbegjering til Stiftet paa Rug, Byg, Høe og Halm samt Melk pr 1849 J: 4⁴/13³ og sende Forstanderskabet den med disse Linier:

"Herr Pastor vic. Steenfeldt har været saa god at forevise mig den af min ærede Collega Dinsen efter Sogneforstanderskabets Opfordring b ehageligen meddelte Erklæring paa min ærbødige Begjering til Fstdskab af 29de f.M. - Det eneste jeg uden at være anmodet af Huctoriteter. ne for det Første seer nogen Interesse i at berigtige og nærmere at paatale (262⁺) ved dette Dinsenske Skriveri, er hans angivne Mening om Fritagelse for Høitidsoffer, men for denne Gang skal jeg blot anbefale medfølgende Restanceliste til Sogneforstanderskabets Underskrift og Besørgelse, dersom det ikke selv vil affatte en saadan, hvilket jeg dog helst ønsker, og havde forventet ifølge bemeldte min Begjering.

Naar Sognistskab. ikke videre vil benytte denne og Dinsens Erklæring, skulde jeg være det forbundet, om samme maatte blive mig overladte.

Fjels. Degnb. d. 9de Octoher 1850.

Ærbødigst

MIJ"

"Rødegaards --- Restancer for 1849 af Lønningsbidrag til Skolelærer Jacobsen i Fjeldsted, som beløber i Pengeværdi: 4 13 har Skolelærer Dinsen lovet at afgjøre til Juul d. A. For Betalingen heraf til den fastsatte Tid indestaaer som Cautionist og Selvskyldner

H Steenfeldt

Fjellerup Præstegaard

d. 12te October 1850"

(263⁺) I Fyens Avis No 300 Torsd. d. 19de Dec. 1850 findes:

"Leiberg og Hanning Sognekald i Ribe Stift. Indtægter. Korntienden, der er fast og uforanderlig bestemt og ydes i Skjepper, udgjør 66 Tdr. Rug, 34 Tdr. Byg og 29 Tdr Havre. Qvægtienden af Hanning Sogn 5 Rbdlr. Smaaredsel og 96 Snese Æg, 6 ~~Smør~~ Smør og Melk til 4 a 5 ~~Ost~~ Ost. Annex og Mensalgods. Af et Mensalsted i Lilbek, Deiberg Sogn, høves 3 Rbd. 57 ³/₅ og af en Annexpræstegaard i Hanning af Hartkorn 6 Td 6 Skp. 3 F 1 ¹/₂ a nyder Præsten aarlig 2 Td 2 Skp Rug og 7 Td 3 Skp Byg (Alle 3 Tiender af denne Gaard er indbefattet under det foran anførte Tiendebeløb). Udbytte af Bankactier ca 20 Rbd. Offer og Akcidentser 200 Rbd. Præstegaarden staaer for Hartkorn ny Matr. 6 T. 7 Skp 2 ¹/₂ Alb. Ved Omreguleringen 1846 blev Avlingens Nettoprovenu beregnet til 300 Rbd. Den aarlige Udsæd er 12 T. Rug, 5 ¹/₂ T. Byg, og 10 T. Havre, og Besætningen er foruden noget Ungqvæg 5 Heste, 26 Kreature og 15 Faar. Af Ildebrændsel savnes noget nær det Fornødne. Udgifter. Skatter og Afgifter have været 50 Rbd. Kaldet har været forundt Lettelse i Skatter. Rente svares til Stiftet af 300 Rbd. der er laant til Indførel se af Bankheftelser.

(264⁺) Rytterhest holdes. Der er ingen Enke paa Kaldet. Præstegaardens Indløsningssum er 500 Rbd. Pastoratets tiendeydende Hartkorn er 253 Td. 6 Skp 1 Fdk 2 Alb nyt Hartkorn.

Saa er da Livets Lampe slukt
1 Du skulde ikke blandt os være;
Saa er det milde Øie lukt,
Der saa saa ømt paa sine Kjære.
Thi rinder mangen Taarestrid,
4 Velsignende dit skønne Minde.
Hvil sødt i Graven kuns en Tid
I Himlen skal vi dig gjenfinde.

(Fyens Avis 3/4 51)

- Endvidere:
- 2 Saa hviler kraftløs nu den Arm
Som deelte ud de runde Gaver,
Og, som af Kjærlighed saa varm
De Hungrige tidt mættet haver.
- 3 Saa er forstummet nu den Røst
Som tidt til Trøst og Raad var rede
Og som af kjærligt Broderbryst
Forligte dem, som sammen trede.

Ishøi

(265⁺)

Til Køer for at kjerne:

Beverqalt 8/
Finl.græst 8/
Garbone 8/
Diverdrik 8/ .

Hrr Steenhuggermester Senkas Skrivelse til Hrr Cand. Boesen i Gilde-
bro Mølle:

"Odense d. 27de April 1852.

Høistærede!

I Anledning af Deres ærede Skrivelse af 10de d.M. tillader jeg mig
herved, at underrette Deres Velædelhed om, at jeg er villig til at
forfærdige det af Dem foreslaaede Monument for 45^{rbdlr} NB af hvid-blaalig
Marmor (af samme Beskaffenhed som det af mig for afdøde Gaardmand Hans
Poulsen i Fjelsted forfærdigede Monument), hvorimod, naar det skal være
af aldeles hvid Marmor, vil komme til at koste 55^{rbdlr}.

For hvert Bogstav betales 4[/], for fortfarende Bogstaver 6[/] pr Stk og
(266⁺) for forgyldte Bogstaver 8[/] pr Stk.

Deres ærede nærmere Bestemmelse udbedes.

Ærbødigst

Senka

Steenhuggermester"

Hrr Boesens Bestillings- ell. Forespørgelsesbrev er af 10de Ap. og
hans Afsigelsesbrev af 10 Mai 1852.

Den 14de Juli var jeg indkaldt for Forligelsescommission (jeg havde
formaaet Hrr B. at følge med) og Sagen henvistes til Domstolene.

Skjøndt Hrr Steenhuggermester Senkas Fremgangsmaade kun kan forbitte,
og Deres sidste Skrivelse til Hrr Procurator Møller i Middelfart af
28de f. M. kun yderligere kan misrecommandere hans Søg, saa vil jeg
dog af andre Hensyn herved tilbyde ham, at jeg vil godtgjøre ham hans
(267⁺) Regning for Inscriptionen - 6 Rbdl 12[/].. - naar han saa med næste Post
tilmelder mig, at han hermed tiltakke vil være fornøiet.

Fjelsted Degneb. d. 14de Aug. 1852

S.T.

Hrr Commissionair Broersen
Odense

ærb.

MIJ

S.T.

Hrr Kirkesanger Jacobsen

Fjelsted.

I Gjensvar paa Deres ærede af 14 Aug. finder jeg Deres Tilbud om en Mindelig Afgjørelse med Senka af den Beskaffenhed, at han ikke bør indgaae derpaa, da han for de tilbudne 6^r 12^f jo ikke engang kan transportere Monumentet frem og tilbage.

(268⁺) Senka har selv været i Middelfart i disse Dage og talt med Procurator Møller, og til ham opgivet et Beløb, jeg troer 20^r, som de maatte betale ham, naar Sagen skal bilægges, og han igjen afhente sit Arbeide. Jeg kan ikke negte at finde dette Tilbud billig, og det saaledes kom dem til at sige, at de er tiltakke fornøiet med denne Afgjørelse. At mit Brev af 28de f.M. skulde endydermere have misrecommanderet Senkas Sag, maa jeg paa det bestemteste benægte.

ærbødigst

G. F. Brodersen

Underviisningsministeriet har Tid efter anden modtaget forskellige Forespørgsler angaaende Forstaaelsen af §§ 14 og 16 i Loven af 20de Juni 1850 angaaende Udjævning af Forskjellen imellem det privilegerede og uprilegerede Hartkorn, hvilke Forespørgsler navnlig have gaaet ud paa:

(269⁺) 1) om de saakaldte gamle Degneindtægter (Degnetrave, Julerente m.v.), der ifølge Anordn. om Skolevæsenet af 29de Juli 1814 § 61 ere overgaaede til Skolelæreren, kunne antages at være bortfaldne ved Loven af 20de Juni 1850, saaledes at herefter alle Udgifter til Skolevæsenet skulle udredes ved Ligning; 2) om Præsterne herefter skulle svare Bidrag til Skolevæsenet alene af deres Hartkorn ell. tillige eft. Formue og Leilighed. 3) om Præsterne for Fremtiden skulle deeltage i Udredelsen af Brændsel til Skolerne; 4) om Fouragen til Skolelærerne fremdeles som hidtil skal udredes districtsviis og om ikke saa Fald det Bidrag til Fouragen, der udredes af Præsterne og det forhen privilegerede Hartkorn, skal komme det enkelte District, hvortil bemeldte Hartkorn henhører, eller den samlede Commune tilgode.

(270⁺) Ministeriet har ved Circulaire til Skoeldirectionerne herpaa svaret: ad 1) at ligesom Loven af 20de Juni 1850 § 16, der alene angaaer de Ydelser, der ere Gjenstand for Ligning ell. Fordeling efter Hartkornet, ikke finder Anvendelse paa Ydelsen af de gamle Degneindtægter, hvilken ikke grunder sig paa Ligning, saaledes kan Lovens § 22 heller ikke antages at indeholdenogen Hjemmel for ved en Ministeriel Resolution at forandre den gjældende Regel for hine gamle Indtægters Udredelse til en Ydelse ved Ligning paa Hartkornet efter de i Lovens § 16 indeholdte Grundsatninger; der maa derfor med Hensyn til de gamle Degneindtægters Udre-

celse være forfalde paa samme Maade som hidtil og en Forandring
(270⁺) deri vil ikke kunne approberes medmindre samtlige Beboere, paa hvilke
Ligningen vil falde, dertil give deres Samtykke.
ad 2)

Den 7de September solgte jeg Skomagerløkken til Lars Mikkelsen for
770 Rbd. - Kjøbecontract skreves paa slet Papir d. 21de September.

Ved Sessionen i Middelfart d. 15de October 1852 noteredes: District
hest No 108 mulcteret paa 15 Rbdl for maadelig Foderstand og Sadeltr;
paa Rygraden, som skjøndt Dyrelegeattest blev fremlagt, skjønnedes a
være taget for sildig under Behandling.

(272⁺)

Naar Stormen knækker gamle, visne Træ,
Som i en Udkant faaer foruden mindste Læe:
Da om Guds skjulte Raad vi Hjertet spørger;
Men her - en frodig Stamme den afbrød
Og Manddoms Kraft blev lagt i Gravens Skjød,
Mens Kjærlighed og Venskab trøstløs sørger.

Forgjæves granske vi med taarevædet Blik;
Thi ingen Støvets Søn af Gud den Gave fik
At kjende her hans underfulde Veie;
Men i sit Ord han lagde Haab og Trøst
Naar Savn og Trængsler storme i vort Bryst
Saa vi i Prøvens Stund kan Roe i Hjertet eie.

Forladte Hustrue! - tør den vaade Kind!
Ham, Du begræder, er jo vandret ind
Igennem Dødens Nat til Livets Glæde;
Han var Din Støtte paa Din Jordefærd,
Men ene staaer Du ei - Gud er Dig nær;
Hans Hjælp, hans Trøst er end for Dig tilstæde.

(273⁺)

Viid!-Graven gemmer kun, hvad der er Støv,
Kun Stormen sprede kan det visne Løv,
Til evigt Foraar Aanden er opstanden!
Der skal Du sikkert finde ham engang,
Naar Englen synger Dig Din Aftensang,
Og der vil Hjerterne først ret forstaae hinanden.

Hans Strid var haard, men Seiren stor og skjøn,
Og nu han nyder Kampens høie Løn,
Thi Retfærds Krone har han sikkert vunden.
Af Tidens Sorger hildes han ei meer,
Fra Fredens lyse Hjem han kjærlig til Dig seer,
Ei Jordens Bred - men Himlens har han funden.

Tilbageladte Børn! gaae trøstig frem!
Ham som I savne i det kjære Hjem,
For Eders Held at bede ei aflader,
Og Gud, der klæder Markens Blomsterflor,
Hvis Kjærlighed indslutter alt, - er lige stor,
Han er de Faderløses hulde Fader.

(274⁺)

Vel rinder tunge Taarer ved den Tabtes Grav,
Thi hvad han Eder var, og hvad han Eder gav,
Det vil I aldrig glemme her i Prøvens Dage,
Men - standt kun Øiets Graad! og søg den bedste Trøst:
At mildne Sorgen i den Moders Bryst,
Som nu med Eder ene staaer tilbage.

Sov sødt - Forklaredel i Gravens stille Freud.
 Naar Livets Soel for os er dalet ned,
 Da samles vi i Evighedens lyse Morgen.
 Kjærminden frisk skal paa Din Gravhøi staae!
 Ei føie Stund kun Dig vi savne maae,
 Thi Gejnsynsstjernen spreder Lys og Trøst i Sorgen.
 S. Fostmann.

At Districtshest No 108 under Fjelsted og Harendrup Commune,
 opstaldet hos Skolelærer Jacobsen i Fjelsted, af Undertegnede
 betids er taget i Behandling, for Sadeltryk i August Maaned 1851,
 af hvilken Sygdom Dyret kort Tid efter med Undtagelse af en ube-
 tydelig Hævelse paa Ryggen blev helbredet, men senere ved Ridning
 (275⁺) paany gnavet af Sadelen og herefter behandlet af Mandens egen
 Dyrlæge; thi kun Tilfældet, at jeg var tilstæde nemlig, gjorde
 at jeg første Gang fik Hesten i Behandling.

Dette attesteres paa Forlangende

Rosenbjerg paa Roarslev Mark

Henrichsen

d. 1ste Novb. 1852

Dyrlæge

Istedet for denne Attest meddeelte Dyrlæge Henr. mig en anden
 saalydende:

Bilag A

"Ifølge Opfordring af Hrr Skolelærer Jacobsen i Fjelsted, hvor
 Districtshesten No 108 under Fjelsted og Harendrup Commune findes
 opstaldet, tillader jeg mig at erklære, at nævnte Hest kort efter
 at være modtaget fra de militaire Autoriteter af mig Undertegnede
 blev tagen i Behandling for et dengang nylig opstaaet Sadeltryk
 paa Hestens Ryg, hvilket tilkjendegav sig ved en paa begge Sider
 af Rygraden noget udbredt Betændelse, men fandtes der rigtignok
 paa Midten af selve Rygraden en noget forhærdet lille haard Hævelse
 (276⁺) der lader formode, at Dyret under den militaire Tjeneste havde
 lidt af en tidligere paa samme Sted forudgaaet Sygdom, om opstaaet
 af Sadeltryk eller andre muligt indvortes Aarsager. Hesten helbredes
 imidlertid i en forholdsvis kort Tid med Undtagelse af nævnte
 lille Hævelse, hvorefter det stedse fandtes Spor.

Ovenanførte attesteres af

Rosenbjerg paa Roarslev Mark d. 16de Octob. 1852

Henrichsen

Dyrlæge".

Bilag B

"At Districtshest No 108 af Fjelsted og H. Commune der er opstal-
 det hos Hr. Skolelærer og Kirkesanger J. i Fjelst., der er og har
 været under min Behandling efterat Hrr Dyrlæge Henrichsen i Rosenbjerg

paa RM i længere Tid havde behandlet samme; da Mr J. henvendte sig til mig for at tage Dyret i Behandling, var Sadeltrykket paa Ryggen af en ondartet Beskaaffenhed, da Hesten samtidig hermed var (277*) angreben af Qvæke, er der Sandsynlighed for, at det er den, der har kastet sig hen paa det engang sygelige Sted; Dyret stod i længere Tid og vilde snart hverken æde eller drikke, hvorfor den afmagrede i den Grad, at den ikke kunde være ved det Huld som Sessionen fordrer.

Ovennævnte attesteres af

Skydebjerg d. 18de Octob. 1852

Andersen

Dyrlæge

Underdanigst Andragende.

Undert. Ans. Sessionen i Middelfart har under 15de d.M. bemærket ved Districtshest under Fjelsted og Harendrup Commune No 108, der staaer op af en af Sessionen hos Undertegnede: "Mulctret paa 15 Rbd for maadelig Foder i M. District og Sadeltryk paa Rygraden, som skjøndt Dyrlægeattest blev freet Mulct for skjønnedes at være tagen for sildig under Behandling". Men da Districtshest baade med Hensyn til Fodringen og Pleien ikke kunde udvises st No 108 under Omsorg og Omhyggelighed for Dyret end skeet er, saa er jeg saa Fjels. og Ha underdanigst at andrage hos det Høikongelige Indenrigsminister Comm. om Ophævelse af denne Mulct.

Hermed 2 Saasnart Rygskaden var at see, havde jeg Dyrlæge Hennichsen Bilag A og B Roanslæve Markaved Hesten og en dengang nylig hjemkommen Dragon havde jeg til at behandle Saaret overensstemmende med Dyrlæge Anviisning; men da det maaske af den Grund, at den oprindelige Skade var gammel og fandtes for Hesten udleveredes af de milit Autoriteter, thi den bar mange Ar af tidligere Sadeltryk (Bilag A) brød op, saa henvendte jeg mig til Dyrlæge Andersen i Skydebjerg, der siden har haft Dyret under Behandling, og hvis Ordre nøiagtigen til i min Overværelse ere udførte af min for sin Omhyggelighed og Trosk (279*) velbekjendte Karl, der i de nylig hengangne Krigsaar tjente ved Arm som Hestepasser.

Som nu Hesten ikke har manglet Pleie, saavidt det har staaet til mig som Fodervært, saa har den heller ikke manglet for Havre eller Fourmen tilstødende Omstændigheder, der ikke var at forebygge, har forasaget, at Hesten ikke kunde have det Huld som Sessionen fordrer (Bilag B). Støttende mig til Foranførte forventer jeg underdanigst, at det Høikongelige Ministerium vil ophæve denne af Sessionen ubilligt dicteret Mulct.

Fjelsted pr. Odense d. 28de Octob. 1852

Det Høikongelige
Indenrigsministerium
Kjøbenh.

Underdanigst
M I Jacobsen

Overeensstemmelse med de af Dyrlæge Henrichsen og Andersen meddeelte Erklæringer bevidnes, at Skolelærer Jacobsen strax efter (280⁺) at Sadeltrykket var blevet bemærket paa den hos ham opstaldede Districtshest, lod Dyrlæge Henriksen kalde for at syne Skaden og nøiagtigen har ladet det syge Dyr behandle paa den af bemeldte Læge betegnede Maade, samt med lige Nøiagtighed fulgt den senere hidkaldte Dyrlæges Anvisninger med Hensyn til det syge Dyrs Behandling. At Forsømmelse med Hensyn til Hestens Røgt skulde have bevirket dens maadelige Foderstand, kanneppe antages, da den blev vogtet af en dygtig Oppasser og aldeles forsvarligen fodret.

Andragendet om at fritages for den ham pålagte Mulct maa derfor findes billigt og anbefales af

Sogneforstanderskabet for F. og H.

d. 2^{den} Decb. 1852

L.C. Langøe, Hans Jørgen Larsen, Søren Hansen, Jens Rasmussen,
Sognepræst Hans Knudsen, Martin Larsen, Simon Junge, Rasmus Christoffersen

(281⁺) Paa det Document, som Sogneforstanderskabet og jeg have oprettet om Districtshest No 108, er paaført:

"Foranførte Accord, som 5te Juni 1851 er indgaaet af Fjelsted og Harendrup Sogneforstanderskab og Skolelærer Jacobsen i Fjelsted om Districtshest No 108 under Fjels. og Hard. Commune, overgaar ifølge Overeenskomst imellem os Undertegnede M. Jacobsen og S. G. Møller i Bogense med Cautionist og Curator Hrr Skomagermester Pedersen ibidem paa S. G. Møller i Bogense, som fra idag af modtager Hesten og i Ee og Alt overtager samtlige Jacobsens baade Forpligtelser og Rettigheder.

p.t. Aalund i Fjelsted Sogn d. 18de Januar 1853

Til Vitterlighed M Jacobsen. S.G. Møller
Peder Larsen, Søren Madsen.

Nedenstaaende Sogneforstanderskab indvilliger herved ovenanførte Overeenskomst imellem Skolelærer Jacobsen og S. G. Møller i Bogense (282⁺) med Cautionist og Curator Skomagermester Pedersen, ibidem, og antage bemeldte S.G. Møller med Cautionist istedetfor Jacobsen, saa at Sidstnævnte ikke længere har nogen Forpligtelse eller Rettighed til Communens Districtshest No 108, men at disse samtlige ere overdragne S.G. Møller i Bogense, der modtager den aarlige Godtgjørelse af 23¹/₂ Rbdl som er forfalden til 1ste April 1853.

Sogneforstanderskabet for Fjelsted og Harendrup d. 18de Januar 1853.
L.C. Langøe Hans Jørgen Larsen, Søren Hansen Rasmus Christoffersen
Sognepræst Lars H. Poulsen S. Junge Jens Rasmussen Morten La
Hans Knudsen

Curator og Cautionist
I. Pedersen

Capitelstaxt
for
Fyens Stift for 1852
Rug pr Tønde: 5 Rbd. 1 ⁷/₁₀
Byg - - 4 - 1-11-
Havre - - 2 - 4- 3-

3+) Fortegnelse over Ind- og Udbo paa Aalund-Billesbølle Grund, Fjelsted Sogn i Vends Herred - tilhørende Kirkesanger Jacobsen i Fjelsted Degnebolig. 1853.

Indbo og Meubler

1 grønmalet Bord	2 Rbd	"	1 Egetræeshjørneskab	7 Rbd	3 ¹ / ₂
2 Armestole med Sæder a 2 ^{rb}	4 -	--	1 Speil	3 -	"
6 rødmaalede Fjellestole	5 -	--	1 do	3 -	1-
1 Ottedagsstueuhr	10 -	--	1 Egetræesdragkiste	8 -	"
1 lille Kiste	2 -	--	Rosepotter	3 -	"
1 do Skab	1 -	--	1 rødmalet Sengested	1 -	4-
1 Kandeskab	3 -	--	3 andre Sengesteder	3 -	"
1 Spisebord	2 -	--	1 Egetræesheelkiste	7 -	"
1 Puster 3 [#] , og 1 do	1 -	--	1 Fyrretræs do	3 -	"
1 Skumske 2 [#] og 1 Kjødgaffel 2 [#]	1 -	4-	2 Hørbraar	1 -	4-
2 Bænker 1 ^{da} og 1 Stol 4	1 -	4-			
Hyldefjælle og Rok	1 -	--		141 Rbd	4 ¹ / ₂
1 poleret Slagbord	5 -	--	<u>Linned- Seng og Gangklæder</u>		
6 do Stole	8 -	--	8 Par blaargarns Lagener	20 Rb	"
1 Tobaksskasse	-	2-	2 Par horgarns do	6 -	"
2 Spyttbakker a 1	-	2-	Omhang til 3 Senge	3 -	"
1 poleret Skammel	-	2-	12 Haandklæder	2 -	"
1 Barummeter	1 -	2-	2 Dreilsduge	8 -	"
1 Speil	3 -	--	12 do Servietter	10 -	"
4 Kilderier	20 -	--	6 andre Duge	5 -	"
1 Comode	8 -	--	1 malet do	" -	4
1 poleret Slagbord	5 -	--	1 Seng, 1 uld. og 2 l. Dyner	30 -	"
1 lille Bord	-	3-	2 lange og 2 k. Puder	10 -	"
6 polerede Stole	8 -	--	1 do 1 uld. og 1 l. Dyne	20 -	"
1 Egetræs hjørneskab	7 -	3-	1 l. og 2 korte Puder	6 -	"
			2 do i Sovekamret a	26 Rbd	52-
				172 Rbd	4 ¹ / ₂

4+) Kjøkkentøi etc.

4 Gryder	4 Rbd	"	1 Fyrrekar	2 Rbd	3 ¹ / ₂
2 Jernpander	1 -	2 -	1 lille Kar	1 -	"
2 Stegjernpander	1 -	3 -	1 Saltold	4 -	"
1 Messingkaffekande	5 -	"	3 Øltønder	5 -	"
1 Kobberpøtte med Fyrfad	7 -	"	1 Viinfad	2 -	"
1 do Thekjedel	3 -	"	1 Halvtønde	1 -	"
1 lille do	2 -	"	En Deel Anker	2 -	"
2 Messinglysestager	1 -	"	1 større Kjerne	1 -	4 -
2 do plader	1 -	"	1 lille do	1 -	"
1 Messingmorter	2 -	"	Sibøtter og Sikar	2 -	"
1 do Rivejern	-	5 -	3 Spande	1 -	3 -
1 Kobberpøglemaal	-	2 -	6 Kornsække	5 -	"
1 do Tragte	-	2 -	3 Humlesække	3 -	"
1 do Ebleskivepande	2 -	"	2 Gryntønder	" -	4 -
1 do Sie	1 -	"	2 Salttønder	1 -	"
1 Vaffeljern	" -	4 -	1 Kornsold 3 1 Skp 3	1 -	"
6 Par Knive og Gaffler	1 -	3 -	1 Haarsold	-	3 -
Talerkenner	1 -	"	1 Bryggerkjedel	10 -	"
Stegfade	1 -	"	1 Messinghaandkjedel	5 -	"
Præsenteerbakker	1 -	"	2 smaa Borde a 3	1 -	"
Thepotte, Kopper og Kande	1 -	2 -	1 Gaasebænk	-	2 -
Leerfade og Skaaler	-	3 -	1 Kjøllepart	-	4 -
	39 Rbd	2 ¹ / ₂	1 Tørvekasse	-	3 -

Bryggertøi etc.

1 Vadsk	1 Rbd "	1 Askekasse og 1 Trug	" -
1 Degtrug	2 - " -	2 Ballier a 1 Rbd	2 -
1 Egekar	2 - 3 -	2 Stripper a 2	" -
			61 Rb

(285 ⁺) 1 Rulle	8 Rbd " -		
1 Kurvevogn	80 - " -	285 Rbd 2 ✓	
1 Brunmalet fjellelev.	50 - " -	61 - " -	
1 ny Arbeidsv.	30 - " -	39 - 2 -	
1 ældre do	20 - " -	172 - 4 -	
1 Segletøi	20 - " -	141 - 4 -	
1 do	15 - " -		
1 do	10 - " -	Ialt 700 Rbd	
1 Græsvogn	5 - " -		
1 Karns maskine	20 - " -	Efterseet og vurderet af	
1 Par Hestedækkener	8 - " -	Dinsen, Jens Madsen.	
2 Hakkelekister	3 - " -	Med Vurderingen tilfreds	
2 Hjulbører a 2 ^{rb}	4 - " -	M I Jacobsen	
2 lange Stiger	1 - 4 -		
2 korte do	" - 4 -		
Huggetøi	10 - " -		
	285 Rbd 2 ✓		

Fortegnelse over Ind- og Udbo hos Kirkesanger Jacobsen i Fjelsted
Degneb, Vends Herred, 1853.

Indbo og Meubler 154 Rbd

Linned, Seng og Gangkl. 460 Rbd

Kjøkkentøi 44 -

Bryggertøi 39 -

Andre Ting 3 -

Ialt 700 Rbd

2 specificerede Lister
ere tilsendte Dinsen

(286⁺)

Capitelstaxt pro 1853

Rug pr Td: ----- 8 Rbd 5 3/3,3

Byg - - - - - 6 - " -10 -

Havre - - - - - 3 - 4-13 -

25/8 54

I Dag har Enken paa Billesbølle hugget mine Piil, som bleve plante
i Foraaret til Læ ved Aalund.

Hvorvel det er bleven mig fortalt, at det er Dem, der ved Deres Sø
og Folk 25de f. M. har hugget mine Pile, som jeg plantede i Foraaret
i mit Hegn ved Aal. og som De den 1ste Mai tilkaldte Synsmændene at
afgive Kjendelse over, saa har jeg dog ikke kunnet tiltro nogen Nabo
saadan Fremfærd, ikke heller Dem - eftersom De hverken før eller sen
har omtalt det - hvorfor jeg endnu herved venskabeligt beder Dem, at
De eller Deres ærede Søn med et Par Ord godhedsf. vil skriftligt giv

denne Bøttelag?

Dette skulde være mig kjært, hvis - - - - - tillige vil
meddele mig, om De - - - - - kommer - - - - - med den Ojeblik-
kjørsel. De søger at tilbringe Dem ved Høsten - - - - - at forraaer at fragaar
Deres Bøttelag af at deltage i sin Tid i broens Bekostning og Istan-
sættelse?

Slutteligen beder jeg Dem om, at det Løb, som i disse Dage er hængt
ved L. M.s Inds. til Hal. snarest maae erholde anordningsmæssig Lukke-
indretning; ligesom jeg heller ikke undlader at bringe i æhagelig
Erindring, at det nu er paa Tiden, at der i Deres Mergelgrav sættes
Grændser for Nedstyrtelsen af Vold og Hega imellem os.

Fjelsted d. 24de Septb. 1854

Erbødigt

MIJacobsen

Velagtede

Lars Nielsens Enke

til

Billesbøllegd.

(238^r) De 12te jeg blev skyldig igaar følge herved med Tak for Laanet. Med-
følgende Brev til Din Moder er Du vel saa god at besørge. Det er ikke
uden Hensigt, at jeg sender hende det igjennem Dig; thi jeg vil kun
seent lade det komme til Øvrighedens Afgjørelse.

25/9 54

Venskabeligt

MIJacobsen

S.T.

Erik Larsen

Lille Billesbøllegd.

af "den nordiske Folkeskole" sees at Baag og Vends Herreders Skole-
lærerhjelpekasse har 20 Damer: (1852)

1 faaer 6 Snp. Rug, 5 Tdr 5 Snp. Byg og 15 Rbd	----	41 Rd 94 ¹ / ₂
3 a 2 Tdr Rug 2 Tdr Byg	-----	59 - 36 -
1 faaer 7 Tdr Byg	-----	28 - 7 -
12 a 5 Tdr Byg	-----	240 - 60 -
1 faaer 2 Tdr Byg og 15 Rbd	-----	23 - 2 -
1 - 4 Tdr Byg	-----	16 - 4 -
1 -	-----	16 - " -

(Ep.Av.)

Du kjæd - Du gav - og Caven havde Værd
Thi prunkles, stille, ædel, blid du rakte den
Og ydmyg kjærlig, i Tanke Daad og Færd
Paa rette Tid og Sted i Armods Haand du lagte den.

(289⁺) 15/12 54 Det nye Ministerium:

Domainedirecteur Bang, Indenr. og Premier f. Dm.
Geheimeraad Scheel for Holsteen,
Grey W. Scheel-Plessen, Udenrigsminister
Kammerh., Oberst Lüttchau, Krigsminister
Oberstlieutenant Andræ, Finantsminister
Professor Hall, Culturminister
Etatsraad Simony, Justitsminister
Commandeur Michaelson, Marineminister
Conferentsraad Raasløff for Slesvig.

Capitelstaxt pro 1854

Rug pr. Td	6 Rd	5 ¹ / ₄	4 ¹ / ₄
Byg - -	4 -	5	-14 -
Havre - -	3 -	5	- 2 -

Bramfri, virksom var din Vandring
At vinde Hjerter var Dig givet,
Ei Tid, ei Gods Dig gav Forandring
Du ædel var og blev i Livet
Du var for god til Jordens Skyggedal.

(290⁺) Velærværdige Hrr Pastor L. kommer noget let fra Concepten undertiden, saaledes forvoldte et edts Fald igaar 2^{den} Paasked. 55, at han forglemte at benytte Vandet ved en Barnedaab. Det blev natlv. redresseret.

Aalund i Fjelsted Sogn kan erholdes tilkjøbs.
Denne i Forhold til sin Størrelse fortrinlige Eiendom svarer til sit Navn og er bekjendt ved sin smukke og bequemme Beliggenhed, sine gode og udmærk. hensigtsmæssigt indrettede Bygninger og tilliggjende 20 Tdr. Land Hovedgaard ^{start} tild. merglet i de sidste 3 Aar med fortræffelig Eng, Humle, Frugt og Kjøkkenhave samt særdeles Leilighed til Lysthave. Besætningen er 2 Heste, 4 Køer etc. Man henvende sig til Eieren Skolelærer Jacobsen i Fjelsted.

Foranførte bedes 3 Gange indrykket i Stiftsavisen i Løbet af 14 Dage.

Fjeld. Degneb. d. 1ste Mai 1855

Ærb. MIJ

Den 1ste Novemb. 1855 var jeg i Skydebjerg, hvor Hrr Docter Jantzen og jeg ved P. Larsens Mægling mødtes om Handelen angaaende Aalund saaledes: Hrr Jantzen giver mig 8300 Rd. Ved Tiltrædelsen udbetaler han
(291⁺) 1000 Rd, om (1 $\frac{1}{2}$) 2 Aar 1300, 6000 Rd blive derefter indestaaende med 1ste Prioritet til 4% p.A. - Kakkellovn, Donfyr og Bryggerkjedel blive staaende.

Fjels. d. 24de Novb. 1855.

Hrr Commissionair Møller i Odense tilligemed en Medhjælper bærede mig iaftes med et Besøg, hvor hiin gav mig et Brev i Hænderne - dateret 23de ds altsaa ogsaa igaar, indeholdende nogle nye Forslag oetræffende Salget af Aalund, hvilke jeg ikke kunde eller endnu kan sammenrime hverken med Ms. mundtlige Udtalelse eineller med Deres og min Aftak. Jeg tillader mig saaledes aabenhjertet at tilstaae, at de tvende Herrer forekom mig maaske har jeg nogen Antipathie mod "lønnede" Commissionaire lidt tvetydige, ærbødigt tilføiende, hvad jeg hilste Møller, at jeg endnu med Fornøielse afstaaer Deres Velbyrdighed Aalund overeensstemmend med Deres Anbud i Skydsbjerggaard; men Sagen maatte da snart bringes til Afgjørelse.

Med megen Agtelse tegner sig

Deres ærbødige

MIJacobsen

Hrr Doctor Jantzen

Bellinge

Pr. Odense

(292⁺)

Slumrer rolig, ædle Mand!
Elsket frit Du gik til Hvile,
Derom alle vidne kan,
Som Dig kjendte - saae Dig smile,
Erlighed stod hos Dig Vagt,
Fromhed smilte fra Dit Øie,
Derfor Venskabspalmens Pragt
om Dig Hjem sig skjøndt lod bøie.
Tak for Venskab, som jeg nød
Hos Dig - Mindet skal mig følge,
Troe at Veemod ved din Død
Ei hos mig sig kunde dølge.

Du Dit Løb fuldkommet har
Huldt i Kjærlighed hernede!
Du for Mange skabte Glæde,
Lindre Nød, Din Glæde var!

Troen Du bevaret har
Fast paa ham, den Evighøie -
Til ham hæved Du Dit Øie,
Naar Dig Byrden blev for svar.

Derfor Retfærds Krone hist
Rækkes Dig af Lysets Fader!
Du bladt Himlens Myriader
Fryder Dig, hos Jesum Christ!
Weldt

(293⁺)

S. Kirkegaards Formaal var: "at bringe sine Medmensker til alvorligt at tænke over Christendommens Væsen, til levende at erkjende og føle den gyselige Huulhed og Usandhed, hvorpaa vort hele Kirkevæsen hviler". "Saameget har han dog udrettet, at han har aabent Øinene paa Mange for vor Kirkes og vor Christendoms Brøst, har lært mange at indsee og

fornemme, "at fordi en Præst har gjort Ed paa at ville lære os Christi Lærdom saaledes som Staten vil have den fortolket, fordi han er kongelig beskikket og har et godt Levebrød, derfor kan det godt være, at han leder os til Helvede istedetfor til Himmerig" osv. (Almv. 15/11 55)

5/12 55

"Nedenstaaende Sogneforstanderskab indvilliger herved ovenanførte Overeenskomst imellem Skolelærer Jacobsen og S.G.Møller i Bogense med Cautionist og Curator, Skomagermester Pedersen, og antager bemeldte S.G. Møller med Cautionist istedetfor Jacobsen, saa at Sidstnævnte ikke længere har nogen Forpligtelse eller Rettighed til Communes Districtshest No 108, men at disse samtlige ere overdragne S.G.Møller i Bogense, der modtager den aarlige Godtgjørelse af 23½ Rbd. som ere (294⁺) forfaldne til 1ste April 1853.

Sogneforstanderskabet for Fjelsted og Harendrup
d. 18de Januar 1853

S.C. Langøe, Hans Jørgen Larsen, Søren Hansen, Rasmus Christoffersen
Lars H. Poulsen, Simon Junge, Jens Rasmussen, Morten Larsen,
Hans Knudsen".

"Curator og Cautionist
J. Pedersen"

(Denne Underskrift henfører til S.G.Møller)

Møllers og min Overeenskomst, som Sogneforstanderskabet ved Foranførte har indvilliget og derved fritaget mig for videre Deeltagelse, lyder saaledes:

"Foranførte Accord, som 5te Juni 1851 er indgaaet af Fjelsted og Harendrup Sogneforstanderskab og Skolelærer Jacobsen i Fjelsted om Districtshest No 108 under Fjelsted og Harendrup Commune, overgaaer ifølge Overeenskomst imellem os Undertegnede MIJacobsen og S.G.Møller i Bogense med Cautionist og Curator Hrr Skomagermester Pedersen ibidem, paa S.G.Møller i Bogense, som fra idag af modtager Hesten og i Eet og (295⁺) Alt overtager samtlige Jacobsens baade Forpligtelser og Rettigheder. p.t. Aalund i Fjelsted Sogn d. 18de Januar 1853.

MIJacobsen S.G.Møller"

Til Vitterlighed:

Peder Larsen, Søren Madsen

Da der er indløbet Skrivelse fra Amtet, at bemeldte Hest ikke maa opstaldes i Bogense, der er udenfor Amtsstuedistrictet, og adskillige Sognebeboere - maaske endog Sogneforstandere - ere af den Formening, at jeg atter Skulde modtage Hesten, saa er foranførte Sogneforstanderskabets Paategning og Annullasjon paa den imellem det og mig indgaaede

Accord mig ikke uden Vigtighed . Muligt kunde det komme saavidt, at Møller kan forpligtes til at opstalde Hesten i Amtsstuedistrictet (Assens).

Capitelstaxt pro. 1355

Rug	pr. Td.	9	Rbd	5 2/3
Byg	-	6	-	5 - 6 -
Havre	-	4	-	4 - 7 -

(296⁺)

8/2 56

Efter en Bestemmelse af Sogneforstanderskabet skulde nogle af dets Medlemmer igaar afhænte Dragonhesten hos Møller i Bogenese, og formodentlig er det nok bleven til Alvor. Det respect. Fstdskb. viser i denne Sag en Takt- og Holdningsløshed som søger sin Mage: Landet krydses i alle Retninger, og man reiser og kjører hver Dag, og den Dag der er Hvil for Reiser, faaer man ogsaa Støvler og Stok igang; thi saa holdes der Møder. De stakkels Sogneforstandere have saaledes aldrig Ro; blot de ikke i al deres Iver og Travlhed forkommer Hoveddocumentet som jeg paa deres Begjering lod dem faae i et Møde, de havde heri Skolen og som vel snart er slidt op, thi saa har Møller sit Spil vundet, og min avindsfulde Ven D. havde da formaaet lidt. Det er tildeels D. som foraarsager nærværende Virvar; da han er virksom og har faaet Indflydelse. Iaftes skrev jeg ellers 5 Gjenparter af Møllers Accord og Sogneforstdskbts Antagelse af ham og Fraskrivelse for mig, som jeg har bestemt at ville udsende til Oldermændene i Fjels. Fjell. S. og K Bølle og Harendrup. Skjøndt jeg ikke vil Møller ilde, forekommer dette mig for Tiden at være et nødvendigt Selvforsvar, og (297⁺) maaske kunde Een ell. Anden af Beboerne faae Øinene op og tillige pille Fortinningen af Forstandernes Øine, saa at de ikke længere gribe i Taaget efter de fratraadte Sogneforstandere og endnu mindre mig, men ville de have Noget, maae de holde dem til Møller. Mehls Figur er daarlig, især for en Formand. I Mødet heri Skolen umiddelbart før Forligsindkaldelsen i Bogenese havde Mehl bemeldte Hoveddocument i sit Værge.

14/2 56. Iaftes lod jeg Jørg. Nielsen give et Beviis for bemeldte Document. Gjenparterne af samme har jeg efter nærmere Betænkning ikke udsendt; kun S. Junge - han er ikke Oldermænd - lod jeg faae den til Oldermnd. i Fjell., da han i Sdags var inde, til sin private Benyttelse.

18/3 56. Idag vare Confirmanterne her sidste Gang. Mads Falks Datter havde meget omstændigt 3te i sin Seddel, men tillige følgende Linier:
 "Jeg Dem takker kjære Lære, For Deres Flid og Stræbsomhed For mig som
 "Lærte Ære, Hvad vi skal Troe til Sadlighed. Giv De i mange Aar maa
 "Leve, I Glæde Fryd ret lydelig Jeg et farvel Dem byder, Og mange Tak
 "Dem yder. Faae af disse Konfirmanterre hvem den Kunskab, som jeg her
 "jeg fortjener at sættes og i stedet for at jeg er nederst. Men min
 "Lære foragter mig fordi jeg er Fatig. Men jeg haaber at Gud foragter
 (298⁺) "mig ikke Thi Herren haver selv sagt ver Troe intil Døden saa vil jeg
 "Give dig Livsens Krone. 1856. Ane Kirstine Madsen".

3/5 56

Iaftes kom Jørgen Nielsen og Niels Møller heraf Byen ind til mig
 qva Sogneforstandere fra Fjellerup Skole, hvor de havde holdt Møde
 angaaende Dragonhesten. Jeg havde været oppe at ringe Aftenklokken,
 og paa mine Ord, idet jeg træder ind i Stuen og giver dem Haanden,
 "her har jeg jo 2 Sogneforstandere" siger J. Ns. "ja, vi ere komne ind
 til Dem for paa Sogneforstanderskabets Vegne at spørge Dem, om De vil
 have Dragonhesten". Jeg gjentog: "om jeg vil have D.hst! hvorledes?"
 og da jeg ikke faaer Svar, men siger "er det maaske Meningen, at jeg
 skulde tage Dyret paa den Accord, som tidligere - for 3 a 4 Aar siden
 har været imellem Sogneforstdskbt og mig" svares: "ja det var det jo"
 -- "Saa kunne I vel ikke tvivle om Svaret?" "Nei - det gjør vi ikke".
 "Have I ikke saadan Forespørgsel skriftlig?" "Nei, men vi ville nok
 have Deres Svar skriftlig". "Hvem af Sogneforstdskbt har forlangt det?"
 "Det var nok Mehl". "Hils Mehl at paa skriftlig Forespørgsel kan for-
 (299⁺) ventes skriftlig Svar". - Foranførte er det Første, man har henvendt
 til mig i denne Sag. Mehl er en Stakkel til at forståe Forhandlingerne
 som Formand, og J.A. Dinsen har tilbørlig Indflydelse og er rigtig
 kommen i sit Element, han har faaet travlt og kan gjerne forvolde
 Vidtløftigheder. Nogle Forstandere klage over de mange Møder, hvortil
 ikke kan svares dem andet end: hvad man ikke har i Hovedet, maa man osv?

11/5 56

Igaar kom Stevningsmændene Anders Hansen Hjulmand i Fjellerup og
 Niels Hansen heraf Byen og skulde forkynde følgende Stevning:

"Til Forligelsescommissionen
 for

Vends Herred!

Ifølge Loven af 16de Marts 1851 §11 foranstaltede Fjelsted og Hæren-
 drup Sognecommune afholdt Licitation over Opstaldningen af den samme
 til Fodring og Røgt paalagte Districtshest No 108 og denne Entreprise
 overtog Skolelærer Jacobsen i Fjelsted sig den 5te Juni 1851, saaledes
 at han forbandt sig til at holde Communen frie for alt Ansvar til

eller det Offentlige med Hensyn til bemeldte Hest, hvilken han modtog for et Tidsrum af 12 Aar, men efter 1½ Aars Forløb, fra 5te Juni 1851 til 21de Januar 1853, overdrog han sin Ret og Pligt i den indbemeldte (300⁺) Henseende til Bager S.G.Møller i Bogense, men da dennes Bopæl ligger udenfor Udredningsdistrictets (Assens Amtsstuedistricts) Grændser blev det af Landmilice Sessionen i afvigte Efteraar paalagt Communen at foranstalte Hesten tilbageført indenfor Districtets Grændser. - Ligesom Bager Møller med saadan Forpligtelse ikke har villet paatage sig fremdeles at holde Hesten opstaldet og foderet, har den egentlige Entrepreneur Skolelærer Jacobsen vægret sig i at opfylde den med ham d. 5te Juni 1851 indgaaede Contract om fornævnte Districtshest fordi han havde substitueret Møller som Entrepreneur.

Om end de fungerende Sogneforstandere intet have havt imod Substitutionen, saa kan nuværende Sogneforstanderskab dog ikke ansee et saadant Samtykke for bindende for Communen og ikke finde sig berettiget til uden alle Contribuenteres Villie at samtykke i en saadan Delegation især naar Hesten ikke paa lovmæssig Maade opstaldes, nemlig inden for Udredningsdistrictets Grændser; Da Jacobsen havde paataget sig dette, og Samtykket af hine Sogneforstandere i Januar Maaned 1853 ikke var givet i Sogneforstanderskabsforsamlingens qvartales, og desuden under den naturlige Forudsætning af, at derved intet Ansvar for Communen til det Offentlige bevirkes, samt at Bager Møller i Bogense som Substitut kun repræsenterede Entreprenuren, og Contracten med denne derfor heller ikke er ophævet eller Møller ved ny særlig Contract sat i noget umiddelbart Retsforhold til Communen.

(301⁺) Forstanderskabet skal derfor, og da det ikke drister sig til at ophæve Contracten eller Licitations Forretningen af 5te Juni 1851 og derved udsætte Communen for det med Hestens Fodring og Opstalding i de tilbageværende 7 Aar forbunden Ansvar til det Offentlige efter Loven af 16de Marts 1851, udbede Skolelærer Jacobsen indkaldet til Forligscommissionen til Forsøg paa om Forlig i den indbemeldte Henseende kan opnaaes, førend det lader Spørgsmaalet om hvem Forpligtelsen til Districtshesten for bemeldte Røgt, enten Jacobsen eller Møller, retslig paahviler, ved Dom afgjøre, thi Sognet har engang accorderet sig Fritagelsen for Ansvaret i Henseende til bemeldte Districtshest og kan ikke uden Videre renoncere paa samme.

Fjelsted og Harendrup Sogneforstanderskab d. 6te Mai 1856.

H I Mehl, Jørgen Nielsen, M Jørgansen, Rasmus Larsen
Peder Rasmussen, Niels Christensen, Jens Albrechtsen
Niels Møller".

"I Følge foranstaaende Klage indkaldes Parterne at møde for Vends Herreds Forligelses Commission, der holdes paa Middelfart Raadstue

Onsdagen d. 14de Mai førstkommande om Formiddagen Kl. 10, hvor Sagen vil vorde foretagen.

Middelfart, d. 9de Mai 1356.

Paa Medcommissairs

og egne Vegne

Christensen".

(302⁺)

24/5 56

Ifølge foranførte Stevning var jeg for Forligelsescommissionen d. 14de ds. De 2 Sogneforstandere som mødte vare begge fra Harendrup neml. Niels Christensen Ellegaard og Jens Albrechtsen. Dhrr Forligelsescommissairer vare fildkomment af min Mening, og saa tvære og trodsige de 2 Sognefstr. strax syntes, bleve de dog tilsyneladende noget gemytlige og hilste pent Farvel, uagtet de forlangte Sagen indanket for Domstolen, medens jeg bestemt fordrede den afvist som mig uvedkommende. Hrr Assessor Christensen hilste paa mig, idet han sagde: her kan det anvendes, at Ingen har Fred længere end hans Nabo vil - Rygtet vil imidlertid vide, at jeg atter snart skal indstevnes, og Forstanderskabet begynder altsaa en Proces, der efter Forligelsescommissairernes Udsagn ikke faaer Ende i - 4 Aar. L. Larsen fortalte mig ogsaa iaftes, at Hans Simon, som tjente min Kone, da vi bleve forlovede, vil have mig stevnet ligeledes nu for destobedre at faae Bugt med mig. Men saavel denne som Hiin Sag giver jeg trygt i Guds Haand! Bemeldte H. Simon var paa Aalund i omtrent 6 Aar, og løb bort samme Aften, min Kone og jeg bleve forlovede. Ifølge min Kones Beretning har der ikke været nogen Bestemmelse for hvad han skulde have til Løn; naar hun har spurgt enten ham eller hans Fader derom, have de altid givet undvigende Svar. Ved Salget af sin Raps gav hun ham engang 60 Rdl, hvormed Lønnen skulde være dækket for 1½ Aar. Saalænge han var der havde han 1 Faar ell. 2 med Fragt, sine Klæder reenligeholdte, og saa snart vi vare gifte lode jeg H. Jg. Larsen og E. Larsen gaa til ham hos Forældrene med Tilbud af 30 Rbdl i Penge for hvert Halvaar af de 4½ Aar, der resterede; men Afgjørelse var ikke at tilveiebringe. Ved hans Bortgang bød min Kone ham Løn, men skal have faaet til Svar: "Jeg gjør mig ikke ud af Penge". - Saavidt jeg veed hjemler Loven kun et Tyende Løn for sidste Aar, forresten har det altid været min Mening, at han skulde have de lovede 270 Rbdl.

(303⁺)

29/5 56

Stævningsemændene vare her i forgaars og skulde forkynde følgende Stevning for mig:

Stævning

Den Districtshest som Fjelsted Harendrup Sognekommune har stillet til Brug ved Krigshæren efter Forordningen af 16de Marts 1851, men som, saalænge den ikke er til Tjeneste i det vedkommende Regiment, skal holdes i tjenstdygtig Stand tilstæde indenfor Udskrivningsdistrictets Grændser, blev den 5te Juni 1851 udsat til Fodring hos Skolelærer Jacobsen i Fjelsted, altsaa inden Sognekommunens Grændser, paa 12 Aar saaledes at han for en aarlig Godtgjørelse af 23½ Rdr paatog sig Kommunens Forpligtelser efter Loven af 16de Marts 1851 i Henseende til bemeldte Hest der er vurderet til 95 Rdr. I Januar Maaned 1853 har Jacobsen overdraget Hesten til Bager S. G. Møller i Bogense med Curator Skomagermester Pedersen sammesteds, der modtog og opstaldede Hesten i Bogense Kjøbstad, altsaa udenfor Udredningsdistrictet. Da Landmilice Sessionen ved Hestens Præsentation blev opmærksom derpaa blev det ved Sessionens Resolution og Amtets Skrivelse af 21de Novemb. 1855 paalagt Kommunen inden 8 Dage derefter at godtgjøre for Amtet, at Hesten var opstaldet inden for Districtets (Assens Amtsstuedistrict Baag-Vends Herreds) Grændser. Ligesom den egentlige Entrepeneur Skolelærer Jacobsen, fordi han havde substitueret Møller til sin Forpligtelses Opfyldelse, vægrede sig i at opstalde og holde Hesten efter sin Contract af 5te Juni 1851, saaledes har Substituten Bager Møller i Bogense ved at tilkændegive sin Vægring i at opstalde Hesten indenfor Udredningsdistrictets Grændser og sin Paastand i kun at beholde den opstaldet i Bogense, under 20de December 1855 tilbagesendt Hesten til Sogneforstanderskabet som imidlertid ikke kan finde det enten hensigtsmæssig eller kontraktmæssig at renoncere paa det indbemeldte Contraktsforhold og deraf dependerede Rettigheder, fordi en saadan Renonsation efter Tidsomstændighederne vil exponere Kommunen et Tab hvorfor Forstanderskabet ikke uden alle Kommunemedlemmernes Samtykke troer at burde udsætte Kommunen eller Sogneforstanderskabet; og da nu saavel Bager S.G. Møller med Curator som Skolelærer Jacobsen har været indkaldet for Forligelsescommissionen hvor Sagen forgjæves har været søgt mæglet, har Sogneforstanderskabet overdraget til mig paa dets Vegne at indlede Sagen for Domstolene til retslig Afgjørelse og eventuel Erstatning.

Thi indstævner jeg herved bemeldte Skolelærer Jacobsen af Fjelsted og Bager S. G. Møller af Bogense Kjøbstad og Sidstnævnte med sin Curator Skomager Pedersen af Bogense til at møde inden Vends Herredstingsret som holdes paa Middelfart Raadstue eller det ordinære Tingsted (304*) Mandagen d. 9de Juni forstk. sædvanlig Thingsted om Formiddagen Kl. 10 for da og der som forum contractus at modtage Citantens Saggivelse og at lide Dom til at modtage bemeldte Districtshest til Opstaldning.

Fodring og Røgt efter Loven af 16de Marts 1851 og Contrakten af 5te Juni 1851 og til at erstatte Sogneforstanderskabet Omkostningerne paa Hestens Forpleining siden d. 20de Decbr. 1855 og fremdeles indtil den af de Indstævnte modtages paa lovmæssig og kontraktmæssig Maade saavel som Omkostningerne paa denne Sags Udførelse, alt efter min nærmere Irettesættelse og Paastand over de Indstævnte enten seperat eller collectivt eller solidarisk i Forhold til Sagens concrete Omstændigheder og efter Lovens Indhold og Rettens Skjøn.

Ifølge Forordningen af 3^{die} Juni 1796 tilføies at Forelæggelse eller Lavdaz som derved afskaffet, ikke kan ventes.

Odense d. 17de Mai 1856.

Hansen

Procurator og Casserer

/: Stævningen var forkyndt for Bager Møller og Cautionist :/

Erklæring angaaende Peter Hvids dr.

Det kan vist neppe betvivles, at de i denne Sag navngivne Barn maae i Fødehjemmet have en noget precaer Stilling. Saalænge den ældste Broder (Halvbroder) Mads var hjemme, gik han ogsaa bort ligesom Niels, men aflod dermed ved at komme i Tjenesteforhold hos en daværende Sogneforstander. Heri Skolen have deres Forhold efter Omstændighederne været godt, naar undtages at de noget ofte møde for sildigt, hvortil de altid have angivet en Undskyldning hidrørende fra hjemlige Forhold. Niels, et af Naturen meget velbegavet Barn, som jeg, saalænge han nogenlunde stadigt søgte Skolen, endogsaa særdeles yndede formedelst hans Opvakt- og Gemytlighed, synes destoverre nu at være paa Fordærvelsens Rand. I Sommerhalvaaret 1855 havde han kun 11, i sidste (305⁺) Vinterhalvaar 21 og i nu næsten heng. Mai Maaned 2 Skoledage; han er atter bortgaaet.

d. 29de Mai 1856 MIJ.

Igaar udsendte jeg til alle Oldermændene i Communen en Gjenpart af den Ophævelse af Contracten om Hesten, hvilken Ophævelse ell. Fritagelse man nu vil ignorere, med følgende hurtigt nedskrevne Bemærkning:

Da nu Sogneforstanderskabets Befuldmægtigede Hrr Procurator og Casserer Hansen i Odense har indstævnet mig til at modtage Citantens Saggivelse lide Dom osv i denne Sag, saa undlader jeg ikke længere at fremsende et Exemplar af denne Gjenpart til hver Oldermænd i Communen, for at ethvert Medlem - om det kunde - vilde selv see læse og forstaae Sammenhængen, da der i den sidste Tid er virket og snakket saa meget i Sagen, at man er kommen heelt bort fra den, ja har endog aldeles forglemt de 3 Aar, jeg har staaet udenfor Contracten, saavel som dette

Salige Stund!
Opfyldt er Hjertets den dybeste Længsel,
Aanden har viklet sig ud af sit Fængsel;
Lad da kun Støvet - i venlige Lund
Nyde et Blund!

Ved Templets Fod
Slumrer Du gode og retskafne Hyrde
Træt var Du blevet af Dagenes Byrde,
Hjorden Du vogtede kjærlig og tro
Hvil nu i Ro!

(307⁺)

Elskede Ven!
Tak for det sømme og kjærlige Hjerte,
Hvorned Du deelte min Fryd og min Smerte!
Hist over Stjerner vi mødes igjen
Trofaste Ven!

Hansen (Koelberg)

Er Du ei mere brave Qvinde!
Har Du nedlagt Din Vandringsstav?
Har Du alt Himmelhavnen inde?
Skal Du alt sænkes i Din Grav?
Ja Du er hist paa Himlens Klode,
Hvor Herren samler alle Gode.

Stor er vor Sorg og dyb vor Smerte,
Uventet drog du fra os bort,
Med ham, der eiede Dit Hjerte,
Du vandrede saa saare kort.
Men ædel var Din Færd herneden
Nu lønnes Du i Evigheden.

Saa seent vi vil Din Bortgang glemme,
Og seent, hvad Du mod os har gjort,
Du altid fulgte Pligtens Stemme,
Saavel i Lidet som i Stort.
Vi takke kun, men Gud dig glæder
I hine lyse Evigheder.

(306⁺)

Ei var det os forundt at lukke
Dit Øie i din sidste Blund,
Vi hørte og ei vine Sukke,
Ei Afskedsordet fra Din Mund,
Men ei det nytter os at klage
Vi kan ei hente Dig tilbage.

Saa hvil med Fred i Gravens Kammer
Det Støv som kommet var af Jord,
Naar vi bli'er fri fra jordisk Jammer,
Vi samles hist i glade Chor,
Forældre! tørrer af Jer Taare!
I Søstre! sørger ei saa saare!

P I Jacobsen

(Sandholtslyndelse)

(310⁺)

Og øiner Du Ulykken nær,
Der Glæde ei fordrage kan,
Viig ud fra Fruens føle Hær,
Det gjør enhver fornuftig Mand.

Og røver Nid Dig Stjerners Smil,
Ved sorten Sky - for Himlens Blaa,
Da mind Dig i "Kjærlighedens Ild,
"Den vil derfor ei brat udgaae!!"

Derfor med Mod i Bryst - fremad!
Lad Baaden Din paa Bølgen gaae,
Hvor tillidsfuldt til Herren bad
End aldrig her forladt man saa.

Elsk, haab og tro! ... med Selvtillid
Fra Land!! Hust Tidens Flugt er snar,
Af Hug Du faaer i Dag i Strid,
Maaskee i Mor'n engang ei Ar.
Kampherhov.

(309⁺) Hepels Avis No 19 d. 31 Januar 1845.

Helliget min tabte Fader Jørg. Ludv. Brandt.

Fader, dine Elsktes Taare
Følge Dig til Graven her;
Ene staae vi ved din Baare
Ingen er som Du igjen.

Men en evig, evig Sommer
Lyser for Dig paa din Vei,
Blomstret falmer, Vintren kommer,
Dine Blomster falme ei!

For Din trøtte Sjæl oprunden
Er nu Himlens Herlighed,
- Smertens lange Nat forsvunden
Den Du seirrig gennemstred.

Tak, o Fader af mit Hjerte
For Din Kjærlighed til mig,
Tak for Ordet, Du mig lærte,
Aldrig skal jeg glemme dig!

Fader - over Dagens Taage,
Over Nattens Stjernehær
Siig mig - kan Du end ei vaage
Over Dine Børns Færd?

(308⁺)

Kan Din Aand os ei omsvæve,
Skjøndt Du er ei mere her?
Skjøndt Du ei blandt os kan leve
Troer jeg dog Du er os nær.

Og i hine lyse Klæder
Skal vi samles, samles vist,
- Fader, Moder, Søster, Broder -
I Dit glade Paradiis.

Ved Provst D. Faaborgs Gravhøi paa Dalum Kirkegaard.

Venlige Død!
Kjærlig du favned den Trøtte og Svage,
Førte ham atter til elskede Mage,
Ved hendes Side befriet fra Nød-
Himlen er sød!

Document; for mig ere Domstolenes Kjendelser i Sammenligning med
Beboernes sunde og selvstændige Dom kun Biting. Jeg behøver neppe at
tilføie, at det har gjort mig ondt, at Sagen har kunnet tage en saadan
Vending; Velanstændigheds Hensyn have afholdt mig fra tidligere at
udsende disse Gjenparter.

Fjels. Degneb. d. 28de Mai 1856

MIJ

At jeg nogenlunde vil have den Respect, der tilk. mig, antager jeg at
Du med de Evner, Dig er givet, vil kunne forstaae, Forøvrigt skal
jeg i ingen Henseende vise mig svær at komme tilrette med, saasnart
det kan forenes med høiere Hensyn. Det er mig fortalt /:og jeg antager
det for Sandhed, thi der er meget fortalt:/, at Du Pintsedag vilde
skrive mig til. Dette kalder jeg et godt Forsæt, som Du efter Leve-
reglerne skulde have været snart til at udføre, men Dine Kræfter have
svigtet Dig kan jeg forstaae, hvorfor jeg herved forekommer Dig:
Hav Tak for den tilsendte Foræring, hils Din Kone og Dine Børn og
frem Ær alle den /:vores:/ syge og gamle Svigerfader!

Fra Svoger Jacobsen

30/5 56

Velagtede Gaardeier Hans Jørgen Larsen i Fjelsted.

/:Han bet. 1 Rb. til og udmeldte mig af Landboselskabet:/
i Indslev (Finis)

(311⁺) O Thomsens Avis No 213 pro 1844 har følgende Nytaarssang:

Fra Frue Taarn, hør! Lyder dumpt:
"Det Midnat er!" med Langsomt Slag,
"Det gamle Aar er dødt og stumt,
"Til Hvile gaa't fra Sorg og Plag.

Ei tænk nu meer paa Dag, der gled,
Ei meer paa Smertens fæle Stund,
Som mangel Draabe Malurt bød,
Ei tænk om Torne med din Mund.

Men dybt paa Hjertets Grund der skriv
Hver glad Minut som Du alt fik,
Som lod Dig nyde tidt dit Liv,
I Aaret som saa hurtigt gik.

See Reisen gaaer jo vid're frem
Tvers Livets altid grønne Vang;
Fast Tro - tag med fra Kjære Hjem
Lad Haabet nynne Dig sød Sang!

Ven! vil Du læse Pølsesnak,
 Da læs i denne Bog!
 Har du ei Lyst, men si'er: "nei Tak!"
 Saa er du ikke klog,
 Thi man kan more sig derved,
 Og komme til at lee.
 Vend Bogen om, læs Alting med
 Saa skal du bare see!

JKRunge.

- (312⁺) I den Hempelskeavis, No 1843 har en Officeer paa sin Viis undskyldt Prygleriet i Armeen, og tillægger Skolelærerne hel Skylden for samme, naar det finder Sted. Hans Paastand er nemlig denne: at Bønderkarlene komme klodsede og uopvakte fra Hjemmet ind til Dresseringen, hvilken Mangel han tillægger Skolelærerne, og at det er Offic, som sætte Skik paa dem, vække dem, og lære dem at tænke. Men den gode Herre synes noget uheldig i at forbinde Aarsag og Virkning med hveranden, og forsaavidt man kan slutte fra den Tænksomhed Insetatet viser, til den Rekrutterne lære, da maa denne være heel maadelig, og man kan ikke andet end beklage disse, at de maa søge en saa vigtig Ting paa et Sted, hvor der findes saalidt deraf. Fra Udgangen af Almueskolen til Indgangen i Exceerskolen, eller fra Skolelærernes Underviisning, indtil Corporalernes, ligger et Tidsrum af 7 a 8 Aar, og dette er mere end tilstrækkeligt til at udslette Sporene af den første Underviisning, og af Skolelærernes Virksomhed. Naar man lægger et lignende Tidsr. mellem denne sidste Underviisning og et Tidspunkt inde i Fremtiden, ihvilken Lærlingerne, hverken have øvet eller repe- teret det Lærte, og ingen Underviisning erholdt i een Retning eller af det Slags, da skal den gode Mand erfare, at Resultaterne af hans Møie, hvilken han nu anseer for at være saa probat, ligeledes ere bortdunstede - om de end have været indpræntet med en i begge Ender beviklet Stok, og det først paa Tælling og siden paa Comando. Præsterne
- (313⁺) klage ogsaa over, at Confirmanderne ere uopvakte og klodsede, at det er dem, der maa sætte Skik paa dem, m.M. Ja paa Confirmationsdagen kan man endog faae at høre, at disse Mænd takke Gud i lange Bønner, fordi han har saa høielig velsignet deres Møie med at undervise dem. Skolelærernes Virksomhed i mange Aar blive ignoreret, regnes ikke, men har været at ligne ved = 0.

Tvende langt bedre skrevne Replikker ere i denne Tid at læse i Stiftsaviserne, og de ærede Forf. have trængt ind paa Officererne fra flere Sider, og været strænge nok. Det ene, som først har været at læse i Randers Avis, hvilken slutter med, at en Hjelpekasse skulle oprettes af de Mulcter, som opleve Skolel. dicterede hvergang en

Soldat blev pryglet, til Anskaffelse af Hasselstokke for den danske Arme

I den anden Dito, indrykkede i O. Th. Avis No 153, 26 Septemb. 1843
findes følgende: "Officeren har vistnok talt, som han har Forstand til,
"og Riis og Ferle ere kun daarlige Vaaben mod Sabel og Pistoler, ifald
"jeg blev inviteret til en Spadseretour paa Arens Mark".

Informator Weesch paa Aagaard har laant Asp om Skolevæsenet, 2 Bind
engelsk Lexicon, Cicero, samt 2 Deelee Latinsk Lexicon af

(314⁺)

Min Gjæld:

Til Jaeob	(betalt d. 1/11 46)	25-Rd	"	"
- Millius		10	-	"
do	laant til Ole	10	-	Betalt med
do	d. 16/10 46	5	-	en Ko
do	d. 28/1 47	50	-	
For disse 50 modtog han min Sparekassebog				
do	d. 30/1 47	50 Rd	er bet.	d. 28/12 47
Jørg. Nielsen	laante mig d. 17/8 47	10 Rd	(betalt d. 5/10 47)	
Peter	laante mig (til Udbetaling i 11 ^{te} D. 1847)	50 Rd	- Tilbage	
betalt efter Overeenskomst, de bleve sendte d. 3 Decb. 1847				
Millius	d. 1/5 48	25 Rd.	sendt med Posten	d. 21/3
Søren Hansen	9/8 48	20 + 6 $\frac{1}{4}$	bt.	d. 16/11 48
Mehl	d. 20/8 48	20 + 30	bet.	d. 17/11 48

(315⁺)

Leveret til Broder Ole:

I Mai 1846	2 Rd	3	8
I Juni ved Moders og min Nærværelse i Svendborg	3	-	" -
7 Skpm tørt Rugmeel	4	-	3 -
1 $\frac{1}{2}$ Skp Boghvedegryn	1	-	3 -
$\frac{1}{2}$ do Byggryn	"	-	3 -
2 Grubbemeel	1	-	" -
2 Flesk	4	-	" -
10 Ost	1	-	4 -
6 Smør	1	-	1 - 8
NB disse Varer bleve hos Peter i S.			
d. 21 ^{de} Juli f. A. ved Holm 6 $\frac{1}{2}$ Smør	1	-	1 - 8
d. 12 August, laant af Millius	10	-	" -
d. 23 Septb. 2 Skp Boghvede	2	-	" -
1 $\frac{1}{2}$ Grubbemeel	1	-	3 -
1 Halvott. Smør	3	-	" -
5/11 46 $\frac{1}{2}$ do do	1	-	3 -
2 Oste a 6 $\frac{1}{2}$	2	-	" -
2/1 47 leveret ham	15	-	" -

(10/1 Leveret Runge
(17/1 Præsten for Runge

17) - " -
10) - " -

lægges ikke til

28/1

56 Rbd 1 $\frac{2}{1}$

(316⁺)

Tp 56 Rbd 1 $\frac{2}{1}$

30/1 47 sendt med Peter: 1 Skinke, 1 Ost
Gaasebryst, Rullepølser 4 - " -
20/2 47 sendt Ole 6 Rbd, hvoraf 2 vare Moders 4 - " -
d 15/6 47 betalt Knudsen i Sorup for Fødevarer
modtagen d. 11te Januar og 21 April 14 - 1 - 12
Samme Gang sendtes Ole 5 - " -
1 Skinke, 1 Mellemstykke og 1 Faarelaar 4 - " -
d 19/8 47 Ved Henreisen eft. Høstferien 10 - " -
d 30/8 47 Besøgt ham i Skaarup og han erholdt 5 - " -
16/11 47 Apotheket i Middlf 3 - 2 -
31/1 48 Skomager for Støvler 1 - 1 -
2/2 48 Doctor Gedatia 6 Rbd (Mdr. 4) 2 - " -
4/2 Skræderen " - 2 -
Ved Afreisen paa Helnæs 5 - " -
Lagt syg heri Fjelsted $\frac{1}{2}$ Aar
(Sendt Trine 1 $\frac{1}{2}$ Flesk i Mai 1848)
9/8 48 Ved Tilbagereisen i Høstferien 12 - " -
1 Skinke Flesk, 1 Skp Boghvedegryn
8/10 Ved Christ. Knudsen, Frakke, Benkl. Ost
5/11 Ved Hs Jacobsen, Rugmeel, Gryn, Grubbemeel
 $\frac{1}{2}$ Skp Erter, Smør Flesk og 10 - " -
d. 20/1 sendt (i Brev til Sp) 5 - " -
3^{die} Paaskedag 15 - " -
1/5 Med Dinsen 1 Skink. Flesk, lidt Gryn og Grm.
Med Millius til Beenklæder

156 Rbd 1 $\frac{2}{1}$ 12 $\frac{1}{5}$

(317⁺)

Tp 156 - 1 - 12

28/11 49 Betalt Farb. Hans 10 Rbd " - "
Sendt med samme 1 Fdg. Saltmad, 1 Skp Boghvede
Gryn, 6 $\frac{1}{4}$ Smør 1 Ost Skp. Rugmeel
(Sendt Trine med Millius 5 Rbd)
31/12 49 Ved hans Afreise herfra 15 Rbd " "
27/2 50 Med Lars Fallemand 1 Stk Flesk, 1 Skp
Boghvedeg. 10 Grubbemeel og noget Indetøi
14/5 Sendt ham 10 Rbd, hvoraf Moders de 5 5 Rbd -
8/7 Bt. P Oest for Dimissionsdragt 28 -

214 Rbd 1 $\frac{2}{1}$ 12 $\frac{1}{5}$

Ved samme Leilighed sendtes Sparres
1 Ost, noget Evedemeel, Grubemeel og
Boghvedegryn

Laant Ole d. 1850 2 Rbd

Udrustet Ole med Fødevarer etc og 2 Rbd (Mdr gav ham 8 Rbd)

da han reiste til Kbh. Til Skmgr i Assens
(bt af Runge) 4 - " -

16/2 51 Bt Mads Knudsen for Ole - - 1 -

17/2 51 Sendt ham i Slesvig 5 - " -

25/4 51 Sendt Trine i Svendborg 12 - " -

do 12 - " -

(318⁺)

Da skal jeg føle ukjendt Lyst,
Som Støvet her ei taaler
Og høre Englens Fryderøst,
I Salighedens Straaler
Mig opgaaer Sandheds klare Sol,
Og Himlens første Morgen,
Jeg øiner da det Skabtes Pol
Og glemt er Synd og Sorgen

Af Amtsbibliotheket ønsker jeg mig:

B) No 43 Pag 79, Thiers M. A. Geschichte der Revolution,
französiher, 5 Th Leiptz 1836, 8

No 44 Rotteck K. Alltgemeine Geschichte 4 Bander, Freyburg, 1838, 8

No 56, Tholuck A, Die Glaubwürdigkeit der evangelischer Geschichte,
Hamb. 1838

C) No 24 Steffens H. Fjeldhage Kjøbh. 1839

D) No 49 Dahlmann F.C. Danmarks Historie 2. B. Kjøbh. 1840

E) No 30 Molbech Forelæsninger over Historiens Philosophie Kjøb. 1840.
B.D.No 36 Kotzebue, O, Nye Reche om Jorden

(Bindets inderside) Jensine Jørgens D. Indsid. i Fjelsted, anmeldte et
Pigebarn født den 28 Aug 1843